

J O N A S

EURIPIDE
TOME III
PARIS
„LES BELLES LETTRES“, 1976
IQN

TURINYS

Apolonas, išniekinęs Atėnuose Erechėjaus dukterį Kreusą, paliko ją nėščią, o šioji išmetė naujagimį prie Akropolio toje pačioje vietoje, kuri buvo skriaudos ir gimdymo liudytoja. Hermis, paėmęs kūdikį, nunešė jį į Delfus. Jį radusi išaugino pranašė, o Kreusą vedė Ksūtas, nes, padėjęs atėniečiams kovose, gavo dovanų karalystę ir minėtosios mergaitės ranką. Jam vaikų, deja, neatsirado, o pranašės išaugintąjį Delfai paskyrė šventyklos prižiūrėtoju. Jis nieko nežinodamas tarnavo savo tėvui.

Veiksmo scena yra Delfuose.

VEIKSMO KAUKĖS

HERMIS

JONAS

KREŪSOS TARNAIČIŲ CHORAS

IR JŲ KORIFĖJA

KREŪSA

KSŪTAS

SENIS

KREŪSOS TARNAS

PITIJA ARBA PRANAŠĖ

ATĖNĖ

Scenos gilumoje matosi Delfų Apolono šventykla. Priešais šventyklą – aukuras, nusmailinti akmenys, skirti Kelių Apolonui, dvigubos Hermio statulos, scenos priekis papuoštas piešiniais: šventyklos frontonas vaizduoja Gigantų kovą

PROLOGAS

HERMIS

Keleivio apdaru įeina iš dešinės

Atlantui, laikančiam ant žalvario pečių
dievų buveinę seną – dangų, iš vienos
dievaitės gimė Maja, Dzeusui ji mane
pagimdė. Hermis aš – pasiuntinys dievų
5 nūnai atkeliavau į Delfų šalį šią,
kur Foibas, įsikūręs kalno vidury,
mirtingiems primena, kas buvo ir kas bus.

Yra helėnų miestas, žinomas toli,
Paladės auksastrėlės menamas vardu.
10 Kreūsą, Erechtėjaus dukrą, atsiduot
ten Foibas privertė šalia Ilgų uolų,
kaip jąšias pavadino Atikos vadai
Paladės aukštumos šiauriniame šlaite.
15 Nuo tėvo slėpdama, nes dievas geidė to,
ji vaisių išnešiojo ir laiku namie
pagimdė kūdikį, bet nunešė tuojau
į tą užuovėją, kur džiaugėsi kartu
Kreūsa su dievu. It mirsiantį jį ten
krepšy apvaliame paliko vystykluos,
20 kaip Erichtonijo ir protėvių senų
jai liepė paprotys. Atėnė paklusniu
jam du sargybiniu pastatė prie šalies –
drakonų porą – ir Aglauros dukterims
globoti liepė jį (iš čia tas paprotys,

25 kad kūdikius apgaubę aukso angimis
augina erechtidai), bet paliko dar prie jo,
kaip mirsiančio, savų papuošalų.
Paprashė brolis štai dar ko manęs:
„Nuvykęs pusbroli, pas senbuvius tautos
30 Atėnuose garsiuos, – Akropolį žinai! –
paimk naujagimį iš duburio uolos
kartu su pintine ir vystyklais prie jo,
nuneški į Delfus, kur mano šventykla,
ir prieangy tenai ant slenksčio jį padėk.
35 Po to jau veiksiu aš, nes mano vaikas tas, –
tatai juk tu žinai.“ Malonę padariau
aš broliui Loksijui: pintinę su vaiku
paėmęs nunešiau, padėjau ant akmens
toje šventykloje ir vystyklus nuo jo
40 nuklojau, kad visi gėrėtusi vaiku.
Netyčia, vos sugrįžo saulė su žirgais,
atėjo Pitija pas dievą pranašaut.
Kai ji mažylį gležną pastebėjo ten,
galvojo, kad kokia, pagimdžiusi slapta,
45 delfietė jį paliko dievo namuose.
Jau buvo šokusi iš romuvos jį mest,
bet tas suviduriavo su verksmu, – kad jis
nebūtų išmestas, padėjo dievas jam.
Parnešusi augino, neįtardama
50 nei jo gimdytojos nei Foibo – tėvo jo.
Ir vaikas nejautė, kas buvo jo tėvai.
Kol buvo paauglys, bėgiojo su draugais
aplinkui aukurą, kai vyru tapo, jį
paskyrė Delfai čia lobius jų prižiūrėt
55 ir būt visų tarnu. Tad dievo valdose
dabar jis nuolatos gyvena pamaldus.
Vaikino motina Kreūsa nelauktai
už Ksūto išteka štai šitokiu būdu.
Kariavo Atika prieš chalkodontidus,

60 gyvenusius tada Eubojos saloje.
Jis kovėsi kartu, kartu išgujo juos,
todėl Kreūsos ranką gavo dovanų,
nors buvo svetimas – achajiškos kilmės
Ajolo vaikvaikis. Ilgokai šeimoje
65 bevaisiai su Kreūsa krimtosi abu,
tad, geisdami vaikų, pas Apoloną jie
malonės paprašyt atvyko. Progą tą
antai kam Loksijas numatė panaudot:
kai Ksūtas tik įžengs į šią buryklą jo,
70 jam savo sūnų duos ir pasakys, be to,
kad tėvas jo jisai, idant Kreūsa jį
priimtų į namus, bet liktų paslaptį
su Loksiju ryšys, nes vaikui taip geriau.
Dar Azijos šalis valdyti Jonui skirs,
75 kad vardas sklistų jo Eladoje visur.

Patylėjęs rodo ranka į tolumą

Į laurų įdaubą nueisiu aš dabar
ir ten ištirsiu tai, kas vyko su vaiku,
nes Foibo atžalą artėjant čia regiu,–
sumanė jis papuošti lauro šakomis
80 šventyklos šios vartus. Aš pirmas iš dievų
jį Jonu vadinu. Toks vardas jam ir liks.

Išeina į kairę

PIRMASIS EPEISODIJAS

JONAS

Su lanku ant peties ir strėline prie diržo įeina pro vidurines duris

Keturkinkio vežimo šviesos spinduliais
jau nuskaidrino Helijas žemę visur,
o ugnis jo nubaidė nuo skliauto žvaigždes
85 į ramybę nakties,—
jau Parnaso neperkopiama ketera,
vaiskumos nutvieksta, atridena žmonėms
įdieniojančią saulę apvalią,
o pradžiūvusių mirtų rūkštą smilkalai
90 nusidriekia į Foibo maldyklą.
Ant dievybės trikojo delfietė jauna
atsisėdusi klieidi helėnams šūksmais,
per kuriuos Apolonas byloja...
Pas Kastalijos sidabrinės verdenes
95 atkeliaavę, o Foibo iš Tėbų tarnai,
nusiprauskite čia tyromis rasomis
ir žingsniuokite skleistus maldyklos vidun,—
tik sučiaupę laikykite lūpas šventai
ir nedirskite žodžių ištarti jokių,
100 jei geidaujate sau
palankios pranašystės...

Patyli

Kaip visad nuo mažens prakaituojame mes
prie darbų tų pačių: Apolono vartus
apeiginiais vainikais ir lauro šakom
105 apvalysim tyrai, drėgnomis rasomis
pašlakstysime aikštę, o paukščių būrius,
sugadinančius atnašas dievui šventas,
strėlėmis nubaidysime skristi šalin...

Patyli

...Pasilikęs be tėvo, be motinos čia,
110 aš šventykloje tarnas esu,
kur buvau kažkada užaugintas...

Giedodamas ima šluoti abipus aukuro

S T R O F A

O, ką tik sužaliavusi
lauro viršūnė dailioji,
kuri Apolono romuvą šluoji,
115 augusi prie šventovės
iš nemirtingųjų sodų!
Nuolat švefntosios rasos,
tyliai sruvendamos
iš versmių amžinų,
120 mirtos želmanį vilgo šventą mūs.
Juo aš kas rytą šluoju
dievo aslą, vos saulė pagraso
savo sparnu karštuoju,–
tam aš čia gyvenu...
125 Vai, Pajanai, Pajanai!
Amžių amžiais gyvuoki,
o Lėtos sūnau!

A N T I S T R O F A

Uoliai, Foibe, čia triūsdamas,
nuolat sukuos po namus tau
130 ir garbinu tavo ištarų sostą.
Mano taurus tas darbas,
nes ne žmonėms aš vergauju,
o dievams nemirtingiems.
Nuostabų jungą šį
135 ištvermingai kenčiu!
Dievą Foibą, mane pagimdžiusį,
myliu, nes jo aš valgau...
Tėvo vardą, labai man naudingą,

vis kartoju per malda
140 jo šventykloje čia:
Vai, Pajanai, Pajanai!
Amžių amžiais gyvuoki,
o Lėtos sūnau!

E P O D A S

Na, pakaks jau mosuoti
145 šia lauro šaka!
Pašlakstysiu iš aukso dubens
dar šaltinio vandens,
kuris iš Kastalijos gurga!
Aš lytėjęs dar moters nesu,
150 nesuteršiu tad jojo tyrumo...
O kad Foibui darbų čia visų
aš galėčiau nebaigt niekados
ar pabaigti be skurdo!..
Ai vei vei!

Nusikabinęs lanką, įdeda strėlę

Jau lakioja aplinkui sparnuočiai matau,
155 ant Parnaso palikę lizdus...

Tempia lanką

Neaptūpkite, šiūkštu, čia sienų briaunų,
nesulėkit į vidų auksuotą!

Šauna

Vėl strėle tau pataikysiu, Dzeuso šaukly,
nors nagais ir snapu tu savuoju esi
160 galingiausias tarp paukščių!

Dairosi

Ten nuo aukuro gulbė, pakilusi skrist,
atirkluoja sparnais...

Surinka

Ar kitur kuo greičiau
purpurinių tu letenų braukt negali?!
Neišgelbės tavęs nė čiži formingà,
165 pakartojanti Foibo kilpinį!
Tad plasnoki toliau –
lig atābradų Delo salos!
Neklausysi, aplaistysi kraujo srove
skambiabalsę prieš mirtį sau giesmę!
170 Ai vei vei!
O kokia priartėjo dar paukštė nauja?
Na, nejau iš šapelių čia lizdą vaikams
prie karnizo ant sienos ji krausis?

Vėl įtempia lanką

Nubaidysiu tave aš strėlės spengimu...

Šauna

175 Ar girdi? Tankmėje šabakštynų perėk,
prie Alfėjo vingiuoto ar Istmo slėny,
bet neteršk atnašų
Apolono šventovėj!..

Nuleidžia lanką. Įsideda strėlę

180 Nedrąsu man, deja, čia galabyti jus,
nes žmonėms nemirtingų dievų liepimus
pranašaujant...

Paėmęs šluotą, šluoja

Aš imsiuos kasdienių darbų,
patarnaudamas Foibui, nes dirbt privalau
čia maitintojui savo...

*Iš dešinės, lėtai žengdamos, įeina Kreūsos tarnaitės ir
sustoja abipus aukuro*

I STROFA

PIRMASIS PUSCHORIS

185 Ne šventuos vien Atėnuose
su kolonom dievų kiemų
ar prie kelio aukojimų
pasitaikė matyti!
Ir prie Loksijo poromis
be blakstienų šit akimis
jų pavidalai švyti!

ANTRASIS PUSCHORIS

190 Šen pažvelki, na, dirstelk!
Dzeuso vaikas, va, Lernos hydrą
aukso pjautuvu kerta!
Žvelk, bičiule, dar kartą!

I ANTISTROFA

PIRMASIS PUSCHORIS

195 Jau matau! O prie jo kažkas
kelia žiburį plastantį...
Su skydu gal Jolajas ten,
apdainuotas prie verpstės,
kurs su Dzeuso sūnum sykiu
prie visų jo darbų sunkių
200 nepailsdamas vargsta?

ANTRASIS PUSCHORIS

Dar į šitą tu dirstelk!
Jis sparnuotu šuoliuoja žirgu
ir baidyklę tristuobę,
ugnį spjaudančią, dobia...

II STROFA

PIRMASIS PUSCHORIS

205 Šen ir ten akimis dairaus...
Žvelk, gigantų, va, kulverta
ant balto marmuro sienos!

ANTRASIS PUSCHORIS

Žiūrau, mielosios, žiūrau gi!

PIRMASIS PUSCHORIS

210 Enkelado dar skydą greta
su Gorgonės galva matai?

ANTRASIS PUSCHORIS

Ir Paladę matom antai!

PIRMASIS PUSCHORIS

O žaibą – smarkų blyksnį ugnies –
Dzeuso rankose ar regi –
toliasvaidėse? Ką?

ANTRASIS PUSCHORIS

215 Matau! Ugnim jis Mimantą
degina grėsliųj... Va,
dar Bakchas Dudentojas
tarp taikingų vynuogienojų
Žemės sūnų vainoja!..

II ANTISTROFA

KORIFĖJA

Pamato Joną

220 Prie šventyklos tenai, ei tu!
Ar neleisi man pagaliau
per slenkstį kojos įkelti?

JONAS

Ne, negalima! Ne!

KORIFĖJA

Gal galiu bent paklaust tavęs...

JONAS

Kas parūpo, sakyk!

KORIFĖJA

Ar ten žemės bamba toliau,
kur iškilę Foibo namai?

JONAS

Vainiku papuošta! Su Gorgonėm aplink!

KORIFĖJA

225 Taip byloja visi nūnai...

JONAS

Paplotėlį jei Foibui šalia jo namų
paaukojot ir norit išmelsti ką nors,
susiburkit prie aukuro, bet, jei avies
nepapjovėt, neženkit į vidų...

KORIFĖJA

230 Suprantam viską, tad anaip tol
dievo dėsnių nelaužysim, –
pasidairysim ore!

JONAS

Akimis kur tik galima, žvelkit visur.

KORIFĖJA

Valdovė dievo šiam klony
viską mums leido žiūrėt!

JONAS

O kuriems gi namams patarnaujate jūs?

KORIFĖJA

235 Paladė malonina
karaliūnų mano buveinę...

Rodo ranka į dešinę

Ta, kur klausai, – ateina!

* * *

ANTRASIS EPEISODIJAS

Iš dešinės įeina Kreūsa

JONAS

Esi kilminga tu, o povyza sava
įrodai, moterie, jog būdo tu tauraus.
Pamačius asmenį juk galima dažnai
240 iš povyzos suvokt, ar jis geros kilmės.
Beje,
mane nustebinai, nes užsimerkei tu
ir ašaros suvilgę nuostabias akis,
vos dievo Loksijo šventyklą pamatei.
Gal ką prisiminei netyčia, moterie?
245 Kiti nudžiunga čia, išvydę slėnį šį,
kodėl gi ašaros tau srūva iš akių?

KREŪSA

Esi, o prašalaiti, mandagus labai,
jei mano ašaros sujaudino tave,
bet, Apolono šiuos išvydusi namus,
250 minty atgaivinau aš įspūdžius senus.
Mąščiau apie savus čia būdama kadais...

Patyli, paskui atsidūsta

O vargšės moterys! O užgaidos dievų!
Aiman! Ir kur tada teisybės mums ieškot
kai prievartautojai užpuola smurtu mus?

JONAS

255 Ko taip neįprastai kremtiesi, moterie?

KREŪSA

Stengiasi nusiraminti

Ne, nieko! Riktas tik, todėl tylėsiu aš
ir tu dėl viso to nekvaršink sau galvos.

JONAS

O kas gi tu esi? Iš kur čia atvykai?
Tėvynė tavo kur? Ir kuo vardu esi?

KREŪSA

260 Kreūsa – mano vardas, Erehtėjaus aš
tikra duktė esu. Atėnai – tėvija.

JONAS

Garsus ir miestas tavo, kilnūs ir tėvai,
todėl žaviuos labai, o moterie, tavim!

KREŪSA

Tik tai, o prašalaiti, džiugina ir mus...

JONAS

Patylėjęs

265 Ne jau išties, dievaž, kaip šnekama visur...

KREŪSA

Ką nori sužinot, o prašalaiti, dar?

JONAS

Lyg nieko negirdėjęs

...tavasis protėvis iš žemės gimė pats...

KREŪSA

Jis Erichtonijas, bet man kokia nauda?

JONAS

Tuo pačiu balsu

...ar jį pasiėmė Atėnė iš gelmių?

KREŪSA

270 Į mergiškas rankas – negimdžiusi pati.

JONAS

Bet davė ji po to, kaip rodo piešinys...

KREŪSA

...jį Kekropo dukroms pasaugoti slapta.

JONAS

Merginos, kiek žinau, atvėrė krepšį jos.

KREŪSA

Todėl numirdamos sukruvino uolas.

JONAS

Vaje!

275 Ir kaipgi taip? Gandai teisingi ar tušti?

KREŪSA

Kas tau neaišku? Klausk! Klausau aš atidžiai.

JONAS

Ar seseris nužudė Erechtėjus tau?

KREŪSA

Jis ryžosi tėvynei paaukot dukras.

JONAS

O kaipgi tu likai iš seserų viena?

KREŪSA

280 Buvau naujagimė aš motinos glėby.

JONAS

Ar tėvas iš tiesų nuskendo pragarmėj?

KREŪSA

Tai Poseidas jį nukovė tridančiu.

JONAS

Ilgų uolų vardu ten menama vieta?

KREŪSA

Kam klausinėji to? Man primeni kažką.

JONAS

285 Jas Foibas pagerbė ir pitiški žaibai?

KREŪSA

Ir veltui pagerbė! Kad neregėčiau jų!

JONAS

Ar tu bodiesi to, kas dievui malonu?

KREŪSA

Nė kiek! Tačiau žinau aš gėdą tos uolos.

JONAS

Patyli

Koksai Atėnų vyras pasipiršo tau?

KREŪSA

290 Atvykęs iš svetur, o ne pilietis jų.

JONAS

O kas gi buvo jis? Matyt, aukštos kilmės?

KREŪSA

Ajolo ainis Ksūtas – Dzeuso giminės.

JONAS

Kaip svetimas tave – kilmingą – gavo vest?

KREŪSA

Euboja nuo Atėnų netoli yra...

JONAS

295 Kaip sakoma, vandens ji sienom atskirta.

KREŪSA

Kartu su kekropidais puolė ją ginklu.

JONAS

Pagalbon eidamas? Ir vedė greit tave?

KREŪSA

Už karo žygdarbius buvau jam dovana.

JONAS

300 Su vyru šventnamy ar čia viena esi?

KREŪSA

Su vyru. Jis dabar Trofonijo rūsy.

JONAS

Jis laukia ištaros ar nori pažiūrėt?

KREŪSA

Iš Foibo vieną žodį nori ten išgirst.

JONAS

Dėl žemės derliaus ką ar dėl vaikų savų?

KREŪSA

Neturim mes vaikų, nors santuoka sena.

JONAS

305 Tu nieko negimdei – bevaikė būdama?

KREŪSA

Patylėjusi

Tik Foibui žinoma, kodėl aš be vaikų...

JONAS

O vargšė! Nelaiminga, nors laiminga šiaip...

KREŪSA

O tu gi kas? Pasveikint motiną geidžiu.

JONAS

Aš dievo tarnas čia, o moterie, esu.

KREŪSA

310 Tu miesto dovana ar nupirktas iš ko?

JONAS

Žinau, kad siejamas su Loksiju esu.

KREŪSA

Tave, o prašalaiti, užjaučiu labai...

JONAS

Liūdnai

Kad nieko nežinau, kas gimdė ir nuo ko...

KREŪSA

Atsargiai

Šioje šventykloje laikaisi ar namie?

JONAS

315 Kur miegas apima, ten dievo man namai.

KREŪSA

Šventykloj nuo mažens ar atvykai vėliau?

JONAS

Kas žino, sakė man, jog kūdikis buvau.

KREŪSA

Su nerimu

O pieno duodavo kuri delfietė tau?

JONAS

Krūtis aš nečiulpiau! Penėdavo mane...

KREŪSA

Išsigąsta

320 Na, kas nelaimėli?.. Aš ieškau sau ligos...

JONAS

...čia Foibo pranašė, – ją motina laikau.

KREŪSA

Nusiminusi

O kuo maitinėjis užaugai vyrų tu?

JONAS

Maitino aukuras, jį lankę svetimi...

KREŪSA

O vargšė motina! Kas buvo ji tokia?

JONAS

Pats sau

325 Per moters nuodėmę gal gimęs aš esu...

KREŪSA

Bet gyveni gerai? Juk drapanom dailiom.

JONAS

Tai dievas rengia mus, nes esam jo tarnai.

KREŪSA

Patylėjusi

Nejau nemėginai savos kilmės ieškot?

JONAS

Nėra gi, moterie, įrodymų jokių!

KREŪSA

O gaila...

Patyli vėl

330 Kaip motina tava kankinas ir kita...

JONAS

O kas gi ji? Kartu lengviau gal būtų vargt...

KREŪSA

Išsisukinėdama

Dėl jos ir atėjau, kol vyro jos nėra.

JONAS

Sakyk, gal reikia ko? Padėsiu, moterie!

KREŪSA

Aš Foibo ištarą slaptai išgirst geidžiu.

JONAS

335 Papasakok, po to tvarkysiu viską aš.

KREŪSA

Neryžtingai

Klausykis poringės. Tačiau man gėda bus...

JONAS

Na, ką darysi gėdai? Priekabi jinai.

KREŪSA

Žvelgdama į šalį

Su Foibu sugulė pažįstama viena...

JONAS

Su Foibu moteris? Ateivė, to netaukšk!

KREŪSA

340 Ir dievo kūdikį pagimdė ji slapta...

JONAS

Surinka

Negali būt! Žmogus išniekino gal ją?

KREŪSA

Nesako to pati... Ir kremtasi liūdna...

JONAS

Jei dievas privertė, kokia gi jos kaltė?

KREŪSA

Ji vaiką išmetė, išnešus iš namų...

JONAS

345 O kur pamestinukas? Gyvas jis dabar?

KREŪSA

Patylėjusi

Nežino niekas to... Norėčiau tai išburt...

JONAS

O jei jo nebėra, kaip žuvo jis, beje?

KREŪSA

Liūdnu balsu

Sudraskė žvėrys jį – vargšelį, – mąno ji...

JONAS

Kokiais įrodymais žinia ši pagrįsta?

KREŪSA

350 Kur išmetė, nerado... grįžusi vėliau...

JONAS

Ar kraujo pėdsakų nebuvo ten jokių?

KREŪSA

Sutrikusi

Nesako to, tačiau išnaršė vietą ten...

JONAS

Kiek metų būtų nūn pražuvėliui anam?

KREŪSA

Pasisuka į Joną

Jis būtų tavo metų, jei gyventų dar...

JONAS

355 Jį dievas nuskriaudė, o motinai kančia!

KREŪSA

Daugiau nebeturėjo ji vaikų po to...

JONAS

O jeigu kur slapta globoja Foibas tą?

KREŪSA

Piktokai

Jei džiaugias už abu, jis daro negerai!

JONAS

Patylėjęs atsidūsta

Aiman! Likimas jo į mano panašus!

KREŪSA

360 Tu vargšės motinos taip pat ilgies, matau.

JONAS

Liūdnai

Neaitrink sopulio, kurį aš pamiršau...

KREŪSA

Aš tyliu. Tu kalbėk. Ko klausiu, – atsakyk.

JONAS

Tai tu žinai, kas tau atsakyme svarbu?

KREŪSA

O kas nelaimėlei galėtų nerūpėt?

JONAS

365 Ar dievas tau sakys, ką nori nutylėt?

KREŪSA

Trikojis bendras jo Eladoje visiems.

JONAS

Ko gėdinas jisai, tu to neklausinėk.

KREŪSA

Bet gėlą kenčia ta, kuri pakluso jam.

JONAS

370 Tokių, deja, nėra, kas tau prabilų tai.
Nedorėliu paskelbtas savo namuose,

teisingai Apolonas keršys kiekvienam,
kas taip čia prasitars. Tad liaukis, moterie!
Kas dievui nesmagu, nereikia klausti jo!
Mes būtume, beje, pamišėliai tikri,
375 jei verstume dievus, kai jie nenori to,
kalbėti mums ženklais – per kepenis avių,
atvesdintų aukot, ar paukščių skridimu.
Ko siekiam atkakliai, negeidžiant to dievams,
netinkamas tas gėris būna, moterie,
380 o ką gera valia jie duoda, – mums nauda.

KORIFĖJA

Mirtingiems daug nelaimių būna nuolatos,
bet vis kitokios jos: vargu ar kada nors
vien sėkmę koks žmogus gyvenime atras.

KREŪSA

Pasisuka į aukurą.

Kelia rankas maldai

O Foibe, neteisis tada ir ten buvai
385 su ta, kurios nėra, bet žodžiai skamba čia,
nes savojo negynei, nors turėjai gint,
ir motinai, kai klausia, nieko nesakai!
Norėtų, jei jo nėra, bent kapą jam supilt,
o jei yra, – išvyst jį savo akimis...

Patyli

390 Bet reikia tai pamiršt, jei dievas nenorės
atskleisti paslapties, kurią žinot geidžiu...

Jonui

Beje, o prašalaiti, netolies matau
aš vyrą savo garbę – Ksūtą, kurs skliautus
Trofonijo paliko... Ką čia pasakiau,
395 tu jam neprasitark, kad mano paslaptis
nekeltų gėdos man ir žodžiai kaip kitaip,

nei tau kalbėjau aš, neplistų tarp žmonių.
Sunkesnė juk už vyrų moterų lemtis,
nes blogos maišosi su geromis visur,
400 todėl nekenčiamos ir nelaimingos mes.

KSŪTAS

Įeina iš dešinės

Lai bus pasveikintas pirmiausia dievas, nes
pirmieji žodžiai jam, po to, o žmona, tau!

Pastebi Kreūsos nerimą

Gal aš išgąsdinau, ilgai nebuvęs čia?

KREŪSA

Stengiasi susitvarkyti

Oi, ne! Prisiminiau tave... Beje, sakyk,
405 ar lauktus atnešei Trofonijo žodžius,
kad mudviem gemalas stipresnis bus vaikų.

KSŪTAS

Jis dievo ištaros nedrįso man išduot,
tačiau pasakė tiek, kad iš šventyklos aš...
ir tu taip pat... namo sugrįšim su vaiku.

KREŪSA

Nudžiugusi meldžiasi

410 Valdovė, Foibo motin! O kad bent dabar
gerai pavyktų tai, ką mudvi jau anksčiau
sutarę buvome dėl tavojo sūnaus.

KSŪTAS

Nesuvokęs jos žodžių

Pavyks gerai! Beje, kas dievo tarnas čia?

JONAS

415 Lauke tai mes, viduj darbuojasi kiti,
kurie, o prašalaiti, prie trikojo ten, –
geriausi Delfuose, balsuojant išrinkti.

KSŪTAS

Gerai. Žinau jau viską, ko reikėjo man.
Į vidų žengčiau, bet, – girdėjau aš kalbas, –
visiems atvykėliams aukojimas įvyks
420 šalia šventyklos čia. Iš dievo šiandien pat
aš laukiu ištarmės, nes ši diena šventa.
Ir tu, o moterie, su lauro šakele
prie aukuro maldauk, kad aš iš Foibo čia
išgaučiau pažadą parūpint man vaikų.

KREŪSA

425 Lai bus, kas bus... Deja, jei Loksijas dabar
norėtų atsipirkt už nuoskaudas senas,
netaps jis niekada labai jau mielas man,
bet imsiu tai, ką duos, juk dievas gi jisai.

Išeina į kairę pusę

JONAS

Užuominom tokiom ko svetimšalė ši
430 į dievą kreipiasi ir priekaištauja jam?
Ar tą, mylėdama, kuriai jis būrė čia,
ar nutylėdama mėgina slėpt kažką?

Numoja ranka

Et, Erechtėjaus jau nerūpi man dukra!
Jokia man giminė! Verčiau į šlakstyklas
435 ąsočiu augsiniu įpilsiu aš drėgmės,
nuėjęs ten dabar...

Patyli

O Foibą reikia bart...
Ką jis galvoja sau? Kam meta merginas,
išprievartavęs jas? Pasmerkdamas myriop
kam daugina vaikus?..

Pasisuka į aukurą

Galingas jei esi,
440 laikykis bent doros! Kada žmogus ką nors
padaro negerai, dievai gi baudžia tuoj,
tad ar teisinga gi, kad patys jūs, dievai,
žmonėms įstatymus surašę, laužot juos?
Jei jus, – ant seilės man užėjo žodis toks, –
445 kaip prievartautojus mirtingi teistų čia,
tai tu ir Poseidonas, Dzeusas Dausvaldys
tuščias turėtumėt už bausmę šventyklas,
nes, be atodairos mylėtis geisdami,
skriaudas vien darote... Tad būtų teisingiau
450 ne žmones kaltinti, jei pasigaunam mes
dievų malonumus, o tuos, kurie išmokė to!

Išeina į kairę

P I R M A S I S S T A S I M A S

S T R O F A

Titanui Prometėjui
be jokių Eiletėjos kančių
iš Dzeuso kaktos pagimdytą
455 tave, o Atėne, kviečiu, –
atvyki, o Nike, į Pitijos menę
iš rūmų Olimpo auksuotų,
skrisdama į tolį atkampų,
kur pasaulio šio bamba,
460 kur prie Foibo trikojo
ratu jo šokėjos sustoja,
kai dievas čia ateitį mena.
Čia Lėtos duktė ir tu, –
dvi deivės skaistuelės,
465 dvi seserys Foibo, – kartu
jo maldaukite uoliai,
kad senoji gentis Erechtėjaus,

to dievui šventai palinkėjus,
su vaikais ir vaikaičiais
470 sulauktų palaimos
ir metų be skaičiaus.

ANTISTROFA

Jis duoda mirtingiesiems
neapsakomos laimės jausmų
vienintelę atramą tvirtą –
475 vaikus, išaugintus šeimų.
Jaunoji karta po namus jų didžiausius
pasklinda ir švyti laiminga,
kai tėvų gerai užgyventą
palikimą nemenką
480 vėl vaikams atiduoda.
Nelaimėj jie mūsų paguoda,
o laimėje – didelis džiaugsmas.
Tėvynei jie iškovos
išganymą šviesų,
485 todėl atidumas blaivus
palikuonims saviesiems
man svarbiau už karališką būvį.
Bevaikę smerkiu aš gerovę, –
su dorais tad vaikaičiais
490 labiau nei turtinga
gyventi aš geisčiau.

EPODAS

O Pano buveine tyli,
o akmenys, ten netoli
nuo skardingų Ilgųjų uolų,
495 kur Aglauros dukterys trys
trypinėja – šokėjų būrys –
ant žalios lygumos
prieš Paladės šventovę,

kai tu, Pane, joms švilpyne
500 pavėsingame deivės kalne
raudas ajoliečių kartoji!
Ten mergelė viena... kažkokia,
Apolono sulaukusi kūdikio,
įrodymą meilės išduotos
505 nugabeno paukščiams kalnų
ir plėšrūnams į kruviną puotą...
Prie ratelio girdėjau šnekas,
kad dievų palikuonys mirtingi
lemties nesulaukia laimingos...

* * *

TREČIASIS EPEISODIJAS

JONAS

Grijžta iš kairės

510 Moterys, kurios prie smilkalais pakvipusių namų
budite sargyboje ir saugot šeimininkę čia,
ar šventykloje ir prie trikojo Ksūto jau nėra
ar lig šiol nevaisingumą tavo tiria jis tenai?

KORIFĖJA

Dar jis viduje, svetys nekėlė kojos iš namų.

Klauso

515 Brazdesį prie durų jau girdžiu. Jis prieangy tenai...

Sušunka

Jau valdovą savo čia įžengiantį matau gerai!

KSŪTAS

Įeina pro vidurines duris ir pamato Joną

Sveikas, o sūnau! Galiu juk aš pradėti šneką taip!

JONAS

Na, sveiki! Tik nekvailioki čia, taip mudviem bus geriau.

KSŪTAS

Ranką duok man pabučiuot ir kaklą apkabinti tau!

JONAS

Traukiasi šalin

520 Ar nepakvaišai? O gal tau dievas pakenkė koksai?

KSŪTAS

Jei, brangiausių radęs, noriu pabučiuot, ar kvaila tai?

Istiesęs rankas puola prie Jono

JONAS

Ginasi

Leisk! Sugriebęs rankomis vainiko švento neardyk!

KSŪTAS

Griebsiu, glausiu prie širdies, nes savo kūdikį radau!

JONAS

Supykęs

Negi neatstosi, kol nepervėrė tavęs strėlė?

KSŪTAS

Įskaudintas susigraudina

525 Ko gi tu manęs bijai? Sutikęs savąjį galop...

JONAS

Perrėkdamas Ksūtą

Aš nemėgstu, kai mane nemokšos moko svetimi!

KSŪTAS

...Degink, mušk, žudyk! Nužudęs, būsi tu tėvažudys!

JONAS

Koks tu tėvas man? Juokinga net girdėti man tatai.

KSŪTAS

Ne? Gal poringė trumpa parodys mano dalią tau?

JONAS

530 Ką gi pasakysi man?

KSŪTAS

Aš tavo tėvas, tu – sūnus!

JONAS

Kas taip sako?

KSŪTAS

Loksijas, kuris tave išugdė man!

JONAS

Liudiji pats sau?!

KSŪTAS

Aš dievo pranašystę išgirdau.

JONAS

Mįslę jo tu išgirdai!

KSŪTAS

Nejau klaidingai supratau?

JONAS

Ką gi Foibas sakė tau?

KSŪTAS

Ką pirmą pamatysiu aš...

JONAS

535 Kur, kada ir kaip?

KSŪTAS

...Išeidamas iš dievo šių namų...

JONAS

Gal tenai koks sutapimas bus?

KSŪTAS

...tas mano bus sūnus.

JONAS

Tikras ar įsūnytas?

KSŪTAS

Įsūnytas, bet iš manęs.

JONAS

Ar mane pirmiausia sutikai?

KSŪTAS

Ir nieko kito ten!

JONAS

Susimąsto

Nežinai, kur laimė bus...

KSŪTAS

Tatai mus stebina abu...

JONAS

Jaudindamasis

540 Kas gi buvo motina mana?

KSŪTAS

Deja, aš nežinau...

JONAS

Foibas nepasakė?

KSŪTAS

Džiaugsmo apimtas neklausiau to.

JONAS

Gal iš žemės iškilau?

KSŪTAS

Nedygsta dirvoje vaikai!

JONAS

O kodēl gi tavo aš?

KSŪTAS

Aš nežinau. Dievu remiuos.

JONAS

Patylējēs

Na, pakreipkim kalbā kiek kitaip!

KSŪTAS

Geriau tai bus, sūnau!

JONAS

545 Ar sugulēs nebuvai vogčia?

KSŪTAS

Jaunystēs tai klaida...

JONAS

Erechtējaus nepažinēs dar dukters?

KSŪTAS

Juk ne vēliau!

JONAS

Gal mane pradējai ten?

KSŪTAS

Sutampa laikas gan gerai.

JONAS

O po to, kaip čia aš pakliuvau?

KSŪTAS

Tiesiog nesuprantu!

JONAS

Kelias juk ne artimas?

KSŪTAS

Tai stebina mane taip pat.

JONAS

550 Ar prie Pitijos uolos buvai?

KSŪTAS

Su bakchiškais deglais...

JONAS

Prokseną tenai radai?

KSŪTAS

Pas Delfų mergeles jisai...

JONAS

Nugaisavo? Ar ne taip sakai?

KSŪTAS

Teisindamasis

...pas Bakcho mainades...

JONAS

Būdamas blaivus ar girtas?

KSŪTAS

Teisindamasis

Bakcho paveiktas labai...

JONAS

Ten pradėtas ir tada buvau?

KSŪTAS

Neryžtingai

Tokia lemtis, sūnau...

JONAS

555 Kaip į šią šventyklą patekau?

KSŪTAS

Gal išmetė tave?

JONAS

Vergu netapau vis vien!

KSŪTAS

Ir tėvą, vaike, nūn turi!

JONAS

Lengviau atsidūsta

Netikėt dievu negalima...

KSŪTAS

Protingai tu kalbi.

JONAS

Ko gi benorėti dar?

KSŪTAS

Dabar matai, ko reikia tau!

JONAS

Dzeuso būt sūnaus sūnum!

KSŪTAS

Taip viskas klostosi išties.

JONAS

560 Ar gimdytoją galiu apglėbt?

KSŪTAS

Jei dievui tu tiki.

JONAS

Puola prie Ksūto

Sveikas, mano tėve!

KSŪTAS

Susigraudina

Vardą šį girdėti malonu...

JONAS

Džiaugsmingai

Ši išaušusi diena...

KSŪTAS

Pertraukdamas jį

...Malonę didžią davė man!

JONAS

Staiga nusisuka nuo Ksūto

Motin mano! Ar kada išvysiu tavo veidą aš?

Noriu, jei gyva, aš pamatyt tave... Labai labai...

Nuliūsta

565 Gal tu mirusi? Gal nematysiu nė sapne tavęs?..

KORIFĖJA

Namų palaimoje bendraujame ir mes,
tačiau norėtume, kad šeimnininkė mūs
turėtų Erechėtejaus namuose vaikų.

KSŪTAS

Ramina Joną

570 Tave, sūnau, tiesiog padėjo dievas rast
ir pats suartino mane su tavimi,
o tu nesitikėjęs meilę jau turi...

Patyli

Ko tu geidi labai, ilgiuosi to ir aš:
tu savo motiną, o vaike, nori rast,
o man labai smalsu, kurios gi vaikas tu.
575 Per ilgą laiką mes galbūt surasim ją...

Patyli

Iš dievo būstinės, užmiršęs klajones,
su tėvu nedvejojęs į Atėnus ženkl,
kur laukia tėvo skeptras pagarbus tavęs
ir turtai dideli... Ten niekas neprikis̃
580 tau ydos nė vienos – dėl turto ir kilmės,
nes būsi ir turtingas ir kilmingas tu...

Patyli

Ko nekalbi? Kodėl, paskendęs mintyse,
į žemę įbedei akis dabar? Ko vėl
tu tėvo didį džiaugsmą išgąsčiu verti?

JONAS

Labiau sau negu Ksūtui

585 Skirtingai mums atrodo mūsų reikalai
iš tolo stebint juos ir žiūrint iš arti.
Be galo maloni man staigmena šita,
kad tėvą tavyje netyčia suradau,
bet tai, ką aš manau, tu, tėve, paklausk.
590 Atėnai – ne klajūnų, o sena šalis,
todėl atrodysiu ten ydas dvi turįs:
ir pats mergautinis, ir tėvas iš svetur.
Su tokiu įvaizdžiu aš būsiu silpnas ten,
ir niekas niekados manęs ten neišrinks.
595 Jei būčiau skiriamas aš miesto vadovu,
norėčiau daug nuveikt, o kas to negalės,
manęs labai nekęs: valdžios nemėgsta nieks.
Pajėgūs ir geri, protingi būdami,
į veiklą nelenda, patyli jie veikiau.
600 Tokiems aš juoką kelsiu, būsiu tik kvailys,
nerimdamas mieste, pavojų pilname.
O tie, kas turi balsą miesto reikaluos,
mane iš pareigų, jei aš užimsiu jas,
balsuodami išmes. Taip esti juk dabar:
605 kas valdo miestuose, užėmę vieteles,
varžovams tie saviems nedraugiški labai...

Atėjęs posūniu į svetimus namus
pas žmoną be vaikų, kuri su tavimi
dalijosi gėla lig šiol, o nūn viena
610 likimą skaudų kęs, jei būtų palikta,
ar aš nebūsiu jos paniekintas išsyk,
kai tau aš iš paskos sekiosiu nuolatos,
o ji piktai žvairuos bevaikė būdama.
Ar nuo manęs tada tu bėgsi prie žmonos
615 ar, gindamas mane, ardysi sau namus?

Patyli

Oi daug ir įvairių gudrybių ir nuodų
surado moteriškės vyrams nužudyti!

Patyli

Beje, man gaila, tėve, ir žmonos tavos,
kad sensta be vaikų. Kilnių tėvų dukra
620 tikrai nepelnė to – bevaikę lemtį kęsti!..

Patyli

Tuščiai išgarbintos karališkos valdžiōs
tik išorė daili, o tai, kas viduje, –
koktu. Ar gali kas tikrai laimingas būt,
jei smurto laukdamas, bijodamas visų
625 gyvena neramus. Laimingas žemdirbys
aš geisčiau būt veikiau nei jaustis valdovu,
kuriam nedorėlius patinka skelbt draugais,
o iškiluosius smerkt ir laukt iš jų mirties.
Sakysi tu, kad auksas atperka tatai,
630 nes laimė – lobiuose. Nenoriu nei garsėt,
kad turto daug turiu, nei skursti varguose:
lai būna jo nedaug, tačiau be sopulių.
Kas buvo čia gerai, tu, tėve, paklausytk!
Čia žmogui geistiną ramybę aš turiu,
635 o rūpesčių nedaug. Nedorėliai jokie

iš kelio neveja, – juk būna apmaudu,
kai silpnas įžūliems privalo kelią duot.
Ir meldamas dievų, ir žodžiais aš žmonėms
padėdavau džiaugsmę, o liūdinčius guodžiau.
640 Ateidavo vieni, lydėdavau kitus,
todėl vis su kitais maloniai bendravau.
Įstatymai teisingą, o gamta mane
išugdė dievui klusnų – to linkiu žmonėms,
net to negeidžiantiems...

Patyli

Suvokdamas tatai,
645 manau, kad bus geriau man, tėve, čia gyvent.
Tad leisk man pasilikti: juk laimė ta pati,
ar džiaugtis prabanga, ar tenkintis mažu.

KORIFĖJA

Gražiai tu pasakei! Lai tavo žodžiai šie
suteikia daug palaimos mano mylimiems!

KSŪTAS

650 Užteks šitų kalbų! Išmok laimingas būt!
Norėčiau aš, sūnau, kur atradau tave,
surengti bendrą puotą, sėdęs su tavim
atšvęsti gimtuves, neatšvęstas anksčiau.
Kaip svečių kviesdamas į židinį tave,
655 pagerbsiu pietumis, laikydamas, beje,
Atėnų kviestiniu, – nelyg ne mano tu.
Laimingas būdamas, nenoriu mat žmonos
nuliūdinti savos, nes ji bevaikė juk.
Pritaikęs atvejį, aš paprašysiu jos
660 tau leisti perduoti ir skeptrą šalyje.
Tave vadinsiu Jonu. Jo namus meni, –
nes eidamas iš dievo šventnamio, tave
pirmiausia sutikau...

Įsakmiai

Surink visus draugus
ir, jautį kepdamas, aukojimo metu
665 paskelbki, jog Delfus palikti ketini!

Pasisuka į chorą

O jums, namisėdos, tylėti įsakau!
Kas žmonai prasitars, telaukia tas mirties!

JONAS

Susimąstęs

Jau eisiu... Ateitis, deja, neaiški man...
Jei tos, kuri pagimdė, rasti nepavyks,
670 sunku bus, tėve, man, o jeigu melst galiu,
tik iš Atėnų sau gimdytojos geidžiu,
idant bendrautume gimtąja mes kalba.
Atvykęs svetimas, net tapęs piliečiu
pagal įstatymus bus vergas dėl kalbos,
675 nes sampratos neras jis šviriame mieste.

Abu išeina į dešinę

A N T R A S I S S T A S I M A S

S T R O F A

Matau jau ašaras, girdžiu
aimanas jos, aidesį verksmo garsų,
vos tik mano valdovė supras,
jog palikuonių jos vyro yra,
680 kai jinai ir bevaikė,
ir palikta visų...
Lėtos sūnau, pranaše mūs,
tu kokią mįslę dar mums meni?
Iš kurgi kūdikis šitas
užaugęs tavo šventovės paunksnėje?
685 Kurios jis moters gimdytas?

Nepatinka man pranašystės tos,
kad tik neslėptų kokios klastos!
Bijau čia nelaimės aš, –
kentės kažkada kažkas!
690 Keistas žmogus ir kalba keista, –
draudžia ką nors sakyti.
Laimė jo laukia, kartu ir klasta:
jis kūdikis kraujo kito...
Ar tuo kas netiki žodžiu?

ANTISTROFA

695 Ar mes, bičiulės, čia nūnai
vyro kaltės nepakuždėsime slapta
vargšei savo valdovei, kuri
viltį sudėjo į jį negudri,
bet uoli talkininkė
liko jo atstumta.
700 Blaškosi ji, kenčia dabar,
o jis puikauja, – sena ji, žila,
tad vyro meilė jai dingo.
Į jos namus atsibastęs savimyla
sugriovė laimę turtingą.
705 Teprasmenga vyras tasai smegčia,
mano valdovę apvylęs čia!
Lai duonos, ugnį iškeptos
negauna, – dievams aukos!
Rūpestį mano tegul pajaus, –
710 draugė esu karalių!
Pokylis naujas atnaujins tuojaus
sūnaus ir jo tėvo dalią!
Tatai nutinka nedažnai...

EPODAS

715 O dvigalvi Parnase pabalęs,
remiantis keteromis sostą dausų,
kur Bakchas, švytuodamas deglo gaisu,

su bakchantėmis šoka per naktį!
Vaikis tasai lai niekados
žingsnio nežengs
mano mieste,
lai nesulauks savo brandos!
720 Miestui dingsties turėtų pakakti
saugot save nuo grėsmės svetimos!
Užteko mums ir ano svetimšalio,
nuo kurio gelbėjo mus
Erechtėjus karalius!

* * *

KETVIRTASIS EPEISODIJAS

Kreūsa iš kairės atsiveda aklą senį

KREŪSA

725 Seneli, Erechtėjaus auklėjęs vaikus,
kol šviesą mano tėvas dar regėjo šią,
į dievo pranašyklą su manim įženk
ir pasidžiauk kartu, kai Loksijas ką nors
dėl gimšančių vaikų lemtingai išsitaro.
730 Smagu juk sėkmėje pabūti su draugais
o kai nesiseka, – kad man nebūtų taip, –
taurus asmens akis matyti malonu.
Kaip mano tėvą tu globojai kažkada,
nūn aš, kaip šeimnininkė, rūpinuos tavim.

SENIS

735 Dukrele, tu laikais tauriausių papročių
gimdytojų taurių ir gėdos nedarai
saviesiems protėviams – pirmėviams šios šalies...

Netenka pusiausvyros

740 Paremė mane, paremė ir palydėk vidun!
Aukštai ši maldykla! Senatvė su manim
išvargusi kartu, slaugytoja man būk!

KREŪSA

Ima už parankės

Na, einam! Tik statyk tu kojas atsargiai!

SENIS

Klausau...

Žengęs porą žingsnių

Man kojos silpnos, bet galva šviesi...

KREŪSA

Lazda baksnodamas aplinkui taką tirk!

SENIS

Kai nieko nematau, lazda taip pat akla...

KREŪSA

745 Teisingai tu sakai, bet stenkis, kiek gali.

SENIS

Ne mano jau valia... Jėgų nebeturiu...

KREŪSA

Sugriebia svyrantį senį ir atveda į scenos vidurį.

Čia kreipiasi į chorą.

750 O moterys, kurios man padedat ir verpt,
ir austi staklėmis! Ar vyras pažadų
čia gavo dėl vaikų, kurių atvykom melst?
Sakykit, nes gerų suteikusios žinių
sulauksit šeiminių padėkos už tai.

KORIFĖJA

O Viešpatie!

SENIS

Nerodo nieko gera įžanga kalbos...

KORIFĖJA

Oi varge, varge! Oi!

SENIS

755 Dėl viešpačių lemties ko nerimauju aš?

KORIFĖJA

Vaje! Ką mums daryt? Kam gresia čia mirtis?

KREŪSA

Supykusi

Ko plyšaujat čionai? Ko bijote dabar?

KORIFĖJA

Kreipiasi į drauges

Sakyti ar tylėt? Ką mums dabar daryt?

KREŪSA

Sakyk, jei tu žinai, kad bus nelaimė man!

KORIFĖJA

760 Jei tektų net numirt, vis vien sakyt turiu...

Patylėjusi

Neteks tau, šeimininke, vaiko niekada
nei glausti prie krūties, nei glėbyje laikyt...

KREŪSA

Aiman! Jau galas man!

SENIS

Tiesia į jos pusę rankas

Dukrele!

KREŪSA

Vargšė aš!..

Skaudi mano lemtis!

Naštą kančios

Baisių nešu,

Mielosios! Ak!

SENIS

765 Mes žūstame, dukrele...

KREŪSA

Vaje! Aiman!

Baisus skausmo dieglys

pervėrė širdį man!

SENIS

Paliauk raudojusi...

KREŪSA

Ráuda mano širdis!

SENIS

770 ...kol mes nežinom dar...

KREŪSA

Kokių gausiu žinių?

SENIS

...ar taip darydamas kankinasi kartu

valdovas su tavim, ar tu viena kenti?

KORIFĖJA

O seni, Loksijas jau davė sūnų jam,

775 todėl jis džiaugiasi sau vienas be žmonos!

KREŪSA

Staiga puola į priekį

Tatai, ką pasakei, baisiai blogai!

Kančios nėr pabaigos!..

SENIS

Korifėjai

Tas vaikas, kur sakei, dar turi gimti jam
ar gimęs jau yra iš moters kažkokios?

KORIFĖJA

780 Jam davė Loksijas nuaugusį gražiai
jaunuolį, – aš pati buvau ten netoli.

KREŪSA

Nejau? Ką tu sakei?
Žodžius tauziji man –
tart ir girdėt baisius!

SENIS

785 Ir man! Todėl aiškiau gal viską pasakyk!
Kokia ta ištara? Katras gi vaikas jo?

KORIFĖJA

Žadėjo dievas jam, kad pirmas, ką sutiks,
nuo dievo toldamas, tas būsiąs jo sūnus.

KREŪSA

Vaje, vaje! Aiman, aiman!
Nejau man be vaikų,
jau be vaikų
lemta gyvent?
790 Sakė, kad aš būsiu viena
nykumoje rūmų tuščių!
Nejau man be vaikų,
jau be vaikų
lemta gyvent?
Sakė, kad aš būsiu viena
nykumoje rūmų tuščių!

SENIS

O kas gi buvo jis? Ką vyras vargšės šios
kada ir kur sutiko, kaip pamatė jį?

KORIFĖJA

795 Mieloji viešpate! Jaunuolį tu žinai –
šventyklą šluojantį? Tai jo jisai sūnus!

KREŪSA

Kelia rankas į dangų

Išnykt, lėkt iš Helėnijos
leiskit, meldžiu,
eterine tolių erdve vakaruose
ligi žvaigždžių!
Stojo ūmai baisūs skausmai,
sesės, ajai!

SENIS

800 O vardas koks, kuriuo jo tėvas mena jį?
Žinai ar paslapy jis laikomas tebėr?

KORIFĖJA

Tai Jonas. Pirmą ten sutiko tėvas jį.

SENIS

O motina kas jo?

KORIFĖJA

805 Aš nežinau, deja,
bet vyras jos, – žinok, seneli, viską tu, –
nutolęs į maldyklą, ruošiasi slapta
ir vaiko gimtuves ir atradimą švęst,
surengęs pokylį naujagimiui savam.

SENIS

Pasisuka į Kreusą

810 Valdove, išdavė tavasis vyras mus, –
aš raudu dėl tavęs, – nes sąmoningai nūn,
tave paniekinęs, ketina išvaryt
iš Erehtėjaus rūmų. Tavo aš žmogaus
nenoriu peikt, tačiau aš myliu daug labiau

tave nei jį. Jisai, kaip tavo užkurys,
į miestą atkeliavo, vedė čia tave
815 ir rūmus perėmė su paveldu tavu,
bet aišku, jog slapta iš moters dar vienos
turėjo kūdikį. O kaip slapta, – klausyk!
Pajutęs, jog esi bevaikė, jis lemties
nesirengė kentėt vienodos su tavim
820 ir, vergę lovoje myluodamas slapta,
sulaukė vaiko sau, bet jį svečioj šaly
delfiečiui kažkokiam atidavė globot, –
išlaisvintas ten mito dievo namuose.
Išgirdęs, jog berniukas jau užaugęs jo,
825 pasiūlė tau keliaut ten bevaikystės tirt...
Ne dievas sumelavo, jis melavo tau, –
seniai augino vaiką, rengdamas planus:
jei būtų sučiuptas, priskirsiąs dievui jį,
o jei nepaaiškės ir laikas nusitęs,
830 galėsiąs sostą jam palikti šalyje.
Naujasis vardas jam pritaikytas dėl to,
kad einantį jo link sutiko Joną jis.

KORIFĖJA

Vaje! Aš visada nenaudėlius smerkiau,
nes jie gudrybėmis pagražino klastas!
835 Veikiau prastuolį dorą rinkčiausi draugu
nei itin išmintingą sukčių kokį nors.

SENIS

Liūdniausia bus tada, kai susivoksi tu,
jog vergės išperą – be motinos tikros
prastuolį į menes tau atvedė ponaut.
840 Nebūtų taip blogai, jei tavo namuose
kilmingas įsikurtų, guosdamas tave
bevaikės lemtyje, o kai pabostų jis,
suveikusi tada kaip moteris tikra,
galėtum jam surengt Ajolo vestuves,

- 845 su durklu rankose iš pasalų kur nors
arba nuodais kokiais ir vyrą nužudyt
ir sūnų jo kartu, nelaukus sau mirties:
jei to nespėsi tu, numirsi tuoj pati.
[Kur priešai sutelpa po vienu stogu du,
850 ten vieno jų ar kito laukia pražūtis.]
Norėčiau aš ir pats į talką tau ateit, –
patekęs į namus, kur rengiama puota,
vaikiną tą nudobt ir šeimnininkams tuo
už maistą užmokėt, – gyvent ar mirt po to.
855 Tik vardas sukelia nepagarbą vergams,
o kitkuo, jei dori, jie lygūs su laisvais.

KORIFĖJA

Mieloji šeimnininke, aš taip pat geidžiu
nelaimėj būt kartu, – gyvent ar mirt po to.

KREŪSA

Pati sau

- O kaip man, širdie, išstylėti?!
860 Kaip aistrą nakties apsakyti
ir gėdos baisios nesulaukti?!

Patyli

- Bet kokia gi dvejonė stabdo mane?
Nekaltybe su kuo rungtyniauti turiu,
kai paniekino vyras nedorėlis ją?
865 Neturiu aš namų, neturiu nė vaikų!
Nebeliko svajonių, kurias ketinau
išnešioti gražiai... Nepavyko, deja,
nors slėpiau vestuves,
nutylėjau ir gimdymą nykų...

Kelia rankas į dangų

- 870 O, dėl Dzeuso žvaigždėtojo sosto, dievaž,
dėl dievaitės ant mūsų uolėtos kalvos,

dėl gilos Tritonidės skardingų krantų
ir plačių vandenų – – –
nebeslėpsiu ilgiau sutuoktusių manų,
875 kad krūtinė galop atsikvėptų lengviau!
Ašaroti pradėjo man akys ūmai,
įsisopo širdis, apvilta mirtinai
patarimų blogų – ir dievų, ir žmonių
nedėkingų, kuriuos
880 vadinu aš šeimos išdavikais...

Pasisuka į Apolono aukurą. Meldžiasi

O Lėtos spindintis sūnau, –
septynstygės lyros virpuly
ringuojantis poringę, kuri
nuo jaučio nebegyvų ragų
885 skardena mūzų giesmę toli, –
aš viską nūn išklošiu tau!

Patylėjusi ima raudoti

STROFA

Tu, aukso garbanom žavus,
mane užpuolei, kai viena,
nupint vainiką geisdama,
890 rinkau auksaspalvį
į sterblę šafraną...
Nutvėręs už baltųjų rankų
į pogulio pavėsį atvilikai
ir šaukiančiai „Ai, motin, ai!“
nedelsdamas darei tatai,
895 o dieve, vyre mano,
už ką kaltė Kipridei tenka...

ANTISTROFA

Pabūgus motinos grasos,
kai tau berniuką pagimdžiau,

900 pavėsin tavo jį nešiau,
kur tu, nelaimingos
manęs užsimanęs,
nelaimės guoly suviliojai...
Tas mudviejų vaikelis nūn, –
plėšrūnams masalas, aiman, –
905 klajoja, išmestas laukan –
nelaimėlis benamis,
kol tu pajaną sau kankliuojai...

E P O D A S

Aiman!
Tariu į ausį tau,
o Lėtės dangiškas sūnau,
kuris čia žemės vidury
910 mums žosmę savąją tari,
į sostą sėdęs aukštą...
Netikęs palaidūne,
tu mano vyro namuose
įkurdinai jo vaiką, sau
915 nelaukęs dėkingumo,
o mano su tavim sūnus,
palikęs kraitę motinos,
tebuvo grobis paukščiams...
Nūn pyksta Dėlas
ir šakų pavėsis
920 tave kur Lėtė gimdė kitados
po kuodu palmės apglėbtos
iš Dzeuso švento vaisiaus...

Nesiliauja raudojusi

KORIFĖJA

Aiman! Kokia baisi atsiveria dabar
verdenė sopulių, – raudoti teks visiems.

SENIS

925 Paplūdęs ašarom, o dukra, tau žvelgiu
 į veidą ir juntų, kad proto netenku.
 Širdis vos išplaukė iš negandos bangų,
 bet dar giliau skandina tavo žodžiai šie,
 nes tu, išvengusi užklupusios grėsmės,
 930 naujų kančių keliu vingiuoti pasukai.
 Ką paistai čia? Už ką tu Loksiją smerki?
 Tu kokį pagimdei jam vaiką? Kur žvėrimis
 jį išmetei mieste? Man viską pasakyk!

KREŪSA

Apsiraminsi

Seneli, gėda man, bet išpažinsiu tau...

SENIS

935 Savuosius sugebu aš nuoširdžiai užjaust.

KREŪSA

Todėl klausyk...

Patyli

Žinai tu Kėkropo uolų
 šiaurinį duburį? Ilgosiom menam jas...

SENIS

Žinau. Ten aukuras ir Pano romuva greta.

KREŪSA

Su juo kovodama ten priešinaus labai...

SENIS

940 Su kuo? Man ašaras išspaudei žodžiais šiais!..

KREŪSA

Su Foibu... Prievarta... jungtuvės buvo tos...

SENIS

O dukra! Negi taip ir buvo, ką girdžiu?

KREŪSA

Galbūt... Jei taip sakai, neneigiu to ir aš...

SENIS

Iš skausmo paslapčia vaitojai tu tada?

KREŪSA

945 Skaudu man buvo tai, ką tau sakau dabar.

SENIS

Su Foibu santuoką kaip nuslėpei po to?

KREŪSA

Praranda kantrybę

Gimdžiau! Tu liaukis, seni, klausinėjęs to!

SENIS

Nekreipdamas dėmesio

O kur? Kas pribuvėja? Ar viena vargai?

KREŪSA

Liūdnai

Viena... Prie duburio, kur užpulta buvau...

SENIS

950 O vaikas tavo kur? Nūn būtum ne viena...

KREŪSA

Atsidūsta

Jis numirė, seneli, išmestas žvėrimis...

SENIS

Nejaugi? Nedraudė nė Apolonas to?

KREŪSA

Neuždraudė... Jis Hado auklėtas namuos...

SENIS

O kas jį išmetė? Ne tu gi tai darei!

KREŪSA

Patylėjusi. Verksmingai

955 Pati aš... Prietemoj... apgaubusi peplu...

SENIS

Ir niekas nepadėjo vaiką tau išnešt?

KREŪSA

Padėjo paslaptis ir aplinkybės man...

SENIS

Padėjus dubury, be vaiko kaip jauteis?

KREŪSA

Blogai!.. Labai verkiau ir sau priekaištavau...

SENIS

Aiman!..

960 Skaudus tas ryžtas tau... Ir dievui ne mažiau...

KREŪSA

Susigraudina

Kad būtum matęs vaiką, tiesiantį rankas...

SENIS

Norėjo žįsti jis ar tau ant rankų gult?

KREŪSA

Nieko negirdédama

...kai skriaudą iš manęs patyrė jis tenai...

SENIS

Patylėjęs

Kaip tau mintis atėjo, – savo vaiką mest?

KREŪSA

965 Maniau, kad gelbės sūnų dievas – tėvas jo!

SENIS

Griebia sau už galvos

Vaje, koks viesulas sužlugdė laimę tau!

KREŪSA

Žengia žingsnį jo link

Seneli, ko verki, uždengęs galvą sau?

SENIS

Tave ir tavo tėvą nevilty regiu.

KREŪSA

Tokia dalia maruolių – viskas kinta greit.

SENIS

Aprimęs susimąsto

970 Dukrele, liaukimės raudoję mudu čia.

KREŪSA

O ką gi man daryt? Nėra juk išeities!

SENIS

Pirmiausia dievą bausk, kam nuskriaudė tave.

KREŪSA

Stipresnį kaip įveikt, jei aš tiktai žmogus?

SENIS

Tu Loksijo maldyklą garsiąją uždek.

KREŪSA

975 Bijau... Ir šiaip bėdų aš per akis turiu...

SENIS

Tai vyrą nužudyk! Tatai tikrai gali!

KREŪSA

Susimąsto

Man gaila santuokos... Juk buvo jis meilus...

SENIS

Tada bent sūnų jo, išdygusį staiga...

KREŪSA

Susidomi

O kaip? Ar galima? Labai norėčiau to...

SENIS

980 Savus palydovus tu apginkluok kardais...

KREŪSA

Nudžiunga

Valio! Pirmyn!.. Beje, o kurgi būtų tai?

SENIS

Per šventą pokylį, kada draugus vaišins.

KREŪSA

Vėl ima dvejoti

Žudyti reikia ryžto – tai sunku vergams...

SENIS

Nuleidi vėl rankas? Dar sugalvok ką nors.

KREŪSA

Patylėjusi susunka

985 Jau, rodos, apmąščiau ir klastą, ir veiksmus!

SENIS

Ir čia, ir čia galiu pagelbėti aš tau.

KREŪSA

Tada klausyk! Žinai gigantų kovą tu?

SENIS

Žinau. Jie Flegroje kovojo su dievais.

KREŪSA

Gorgonę, baubą tą, pagimdė žemė ten.

SENIS

990 Vaikų jos bendražygę? Šiurpulį dievams?

KREŪSA

991 Na, taip. Ją užmušė Paladė, deivė mūs.

SENIS

994 Sakmė čia ta pati, kurią seniai girdžiu?

KREŪSA

995 Atėnė ant krūtų nešioja odą jos.

SENIS

996 Ją mena aigide, Paladės prikyšte?

KREŪSA

997 Toks vardas duotas jai, nes aigė ja dievus.

SENIS

992 Koksai pavidalas to nešinio šiurpaus?

KREŪSA

993 Tai šarvas, papuoštas echidnės apvais.

SENIS

998 Kuo tavo priešams, dukra, bus kenksminga ji?

KREŪSA

Žinai tu Erichtoniją? Nejaugi ne?

SENIS

1000 Tą protėvį, kurį pagimdė žemė mums?

KREŪSA

Paladė davė jam – naujagimiui mažam...

SENIS

Ir ką gi? Tu pridurt kažką norėjai dar?

KREŪSA

...paėmęs iš Gorgonės kraujo du lašu...

SENIS

[Kad prigimtį žmonių paveiktų jie kaip nors?

KREŪSA

1005 ...jų vienas mirtinas, o kitas – nuo ligų.]

SENIS

O kaip pritvirtino prie vaiko kūno juos?

KREŪSA

Su aukso raišteliu. Mūs tėvas gavo jį.

SENIS

Dabar, po jo mirties, jis atiteko tau?

KREŪSA

Na, žinoma! Antai ant mano riešo jis.

SENIS

1010 Kaip veikia dviguba ši deivės dovana?

KREŪSA

Kraujai, prilašinti iš venos didelės...

SENIS

Nekantriai

Jie kam naudojami? Koksai stiprumas jų?

KREŪSA

...nutolina ligas ir duoda daug jėgų.

SENIS

O antras, kur sakei, ką daro lašas tas?

KREŪSA

1015 Nužudo, nes Gorgonės tai angių nuodai.

SENIS

Kartu sumaišiusi ar skyrium juos laikai?

KREŪSA

Tik skyrium, nes geri netinka su blogais.

SENIS

Nurimęs

Na, viską jau turi, ko reikia, dukra, tau.

KREŪSA

Griežtai ir su pagieža

Bernelis mirs nuo to, o nužudysi tu!

SENIS

Paklusniai

1020 O kur ir ką daryt? Tau liept, o vykdyt – man!..

KREŪSA

Atėnuose, kai būsi mano namuose...

SENIS

Dvejodamas

Pasiūlei negerai! Ir dar mane peiki!

KREŪSA

Kodėl? Ar tu bijai man šovusios minties?

SENIS

Ir jo nežudžiusi, garsėsi, jog žudei.

KREŪSA

1025 Teisus tu... Pamotės juk raganos atseit...

SENIS

Todėl žudyk jį ten, kur išsigint gali.

KREŪSA

Patylėjusi, piktokai

Iš anksto džiaugsimą tą jaučiu aš širdimi!

SENIS

Nuo vyro tai slepi, ką slėpti nori jis...

KREŪSA

Ryžtingai

Žinai, ką padaryk? Paėmęs iš manęs
1030 Atėnės puošmeną – auksinį ryką šį,
eik ten, kur mano vyras aukai jautį pjaus.
Kai baigsis pokylis ir atnašas dievams
nulieti jie ketins, prinešęs po peplu,
supilk į gėrimą jaunuoliui... Jam vienam,
1035 o ne visiems tenai... Tegul jį geria tas,
kuris man namuose ketina viešpataut...
Į burną vos paims, Atėnų jis daugiau
nebematys garsių, negyvas čia gulės...

SENIS

Kreūsai

Žingsniuoki tu dabar į pròksenų namus,
1040 o mes darysime, kas įsakyta mums.

Pats sau

Na, kojos mano senos, gausite darbų
kaip jaunos, nors tatai ne jūsų jau jėgoms!..
Su savo valdove man pulti priešą teks,
kartu galabyt jį ir iš namų išmest!..

Patylėjęs

1045 Dorybės paisyti laimingiems tik svarbu,
o jei nenaudėlius kas ryžosi nubaust,
jokie įstatymai jam to nesukliudys!

T R E Ć I A S I S   S T A S I M A S

I S T R O F A

Nors tu nakties vadovauji vaikštynėms,
dùkra Dėmėtros Einodija,
1050 bet ir vidurdienį kelią man rodyk,
kad aš galėčiau kratėrą
surast pragaištingą!
Viešpatė siunčia prie jo, –
mūsų globėja, –
1055 mane su Gorgonės krauju
iš galvos nukirstos –
erechtidų namų užgrobėjui...
Lai niekad iš šeimynos kitos
niekam valdyti netenka šis miestas, –
1060 tiktai erechtidams žymiesiems!

I A N T I S T R O F A

Jei atšiaurus nepavyktų jos noras, –
progos negavus nunuodyti, –
vieną tada ji turėtų paguodą:
durklu aštriu nudurtų
1065 arba pasikorus
atilsį rastų mirties,
gėlą paverstų
kita regimybe būties
ir skausmų ūmumu
1070 begalinį nutildytų verksmą...
Kilusi iš eupatridų namų,
ji nenorėtų gyva dar išvysti
namie svetimų viešpatystę.

I I S T R O F A

Dvidešimtąją mėnesio dieną
1075 prie šokėjų pamėgtos versmės

ditirambų aš garbinu dievą,
kur teōras per naktį budėti
ir saugoti deglą turės,
kol Dzeuso erdvė bus žvaigždėta,
1080 kol suksis Selėnė
šokio ratu,
o prie jūros ir upių krantų
penkiasdešimt najadžių Nerėjo
auksais padabintą
1085 garbins mergelę
ir motiną šventą, –
čia Foibo benamis
į vargą nesavą atėjo,
karaliaut užsimanęs.

II ANTISTROFA

1090 O visi jūs, mylėtojai mūzų,
kai skalambijat himnų gausmu
ir gėdingąjį pogulį mūsų
ir Kipridės smagumą neleista,
žiūrėkite, kaip delsimu
1095 mes tramdome vyrišką aistrą, –
ramina juk vyrus
mūzų giesmė
ir pasmerkianti guolį žosmė.
Nedėkingasai Dzeuso jaunuolis
1100 iš mūsų valdovės
vaiko nelaukęs
ir jo neglobojęs,
surado ne sykį
kitur Afroditės sau guolį
1105 ir galop – pavainikį...

Choro giesmę nutraukia iš kairės atskubęs Kreūsos tarnas

* * *

PENKTASIS EPEISODIJAS

TARNAS

Kur dukrą Erechtėjaus aš galėčiau rast –
valdovę savąją? Po miestą aš visur
ieškodamas trunkaus ir niekur nerandu!

KORIFĖJA

1100 Kas tau, likimo broli? Ko tu taip skubriai
čia kojomis mini? Kokių turi žinių?

TARNAS

Įkliuovom mes! Šalies šios vietinė valdžia
jos ieško, geisdama užmušt akmenimis!

KORIFĖJA

Vaje! Ką tu sakai? Nejau suprato kas,
kad ruošiamės slapta mes vaikį nužudyt?

TARNAS

1115 Tikra tiesa! Ir tu pirmoji lauk mirties!

KORIFĖJA

O kaip atsiskleidė ketinimai slapti?

TARNAS

Nustatė dievas taip, jog nugali tiesa
netiesą, kad jisai neliktų kaltas pats.

KORIFĖJA

Maldauju aš tavęs, – man viską pasakyk!

Patyli

1120 Žinoti visa tai mums reikia mirtinai, –
veikiau norėčiau mirt, nei šviesą čia regėt!

TARNAS

...Kreūsos vyras Ksūtas, vedinas sūnum,
išėjo iš šventyklos ir pasuko tuoj

- prie vaišių ir aukų, jo surengtų dievams.
- 1125 Jau apeigų ugnis liepsnojo dievui ten,
kur Bakcho dvi uolas sukruvino auka, –
už vaiką padėka, kai jis pasakė taip:
„Palikęs vienas čia, laikyk tvirtai, sūnau,
visas namų kertes statytojo pečiais.
- 1130 Aukodamas dievams jei kartais per ilgai
negrįšiu, pokylį bičiuliams tu surenk.“
Pakinkęs jautelius, išvyko. Vaikis jo
pavėsines paspyrė atramom aplink –
be sienų kybančias, uždangstė jas gerai
- 1135 nuo saulės spindulių, žiūrėdamas, kur bus
vidurdienio kaitra ir vakaro gaisai.
Tai buvo pletro ilgio kevirtainis toks,
turėjęs viduje, – skaičiuotojų kalba, –
net dešimt tūkstančių matavimo pėdų,
- 1140 kad tilptų Delfų žmonės, pakviesti puotaut.
Paėmęs iš lobyno audeklo puikaus
dar uždangą padarė – nuostabą žmonėms.
- Per kraigą permetė tuos peplo rietimus,
kuriuos Heraklis dievui paaukojo čia,
- 1145 kai jis amazones sutramdė kovoje, –
plonyčius audinius su nuostabiais vaizdais:
ten eterio rate Uranas su žvaigždėm,
o Helijas, pasukęs žirgus prie laidos,
jau velka iš paskos ir Hespero šviesas;
- 1150 paleidusi vadžias, žvaigždynų lydima,
naktis juodam peple važiuoja karieta;
per vidurį Plejadė plaukia dangumi,
kur kardu Orionas švysčioja; aukštai,
prie spindinčios ašies, vos sukasi Meška;
- 1155 dalija Pilnatis ten mėnesius pusiau –
pakilusi aukštai, šalia Hyjadės dar –
jūreivių kelrodės – ir šviesnešė Aušra,
išvaikanti žvaigždes... Ant sienų jis puošnių
prikarstė kilimų – pas barbarus austų:

1160 plaukią ten ilgairkliai prieš graikus laivai,
kentaurai pusžmogiai, medžiotojai raiti
ir elniai, liūtai plėšrūs – geras grobis jų.
Prie durų Kekropą, vingiuojantį angiu,
ir jo dukras pastatė – auką kažkieno
1165 iš Atikos žmonių, svetainės vidury –
kratėrų keletą... Išstypęs jo šauklis,
apėjęs miestiečius, į pokylį ateit
kiekvieną pakvietė. Suplūdę į namus,
gausiais patiekalais vaišinosi visi,
1170 vainikais pasipuošę. Vos užkando jie,
senolis įžengė į vidurį aikštės
ir ten puotautojams sukėlė daug juokų
aukų apeigomis. Ant rankų iš dubens
užpylė sau vandens, dar miros smilkalais
1175 pasmilkė ir rykus sutvarkė auksinius,
pats sau teliepdamas daryti visa tai.

Kai pūsti švilpynes ir iš kratėrų semt
beliko, senis tarė: „Reikia mesti lauk
taures šias mažutes ir dideles atnešt,
1180 idant visiems širdis apsalty kuo greičiau!“
Nešiotojai skubėjo duot sidabrinus
ir aukso kilikus, o jis rinktinį jų
pripylė sklidiną ir viešpačiui jaunam
nunešęs padavė, tik prieš tatai nuodų
1185 įbėrė mirtinų, kuriuos valdovė jam
parūpino, idant užgestų paauglys
ir neįtartų nieks. Jau lieti jis aukas
pakėlė su kitais, kaip iš tarnų kažkas
tūžmingai apšaukė jį tariamu sūnum.
1190 Šventykloje išaugęs tarp garsių žynių,
suprato ženklą jis ir liepė tuoj pripilt
kratėrą naują. Dievui skirtąjį prieš tai
išpylė lauk, išpilt įsakęs ir kitiems.
Nuščiuvo jie, o mes kratėruose šventuos

- 1195 skubėjom vandeniui iš Biblo vyną miest.
 Kol taip darbavomės, atskrido į namus
 balandžių govėda – jie Loksijo namuos
 be baimės veisiasi. Vos vyno tik kas nors
 nuliedavo, kaklus plunksnuotus tiesė ten
- 1200 ir kaišiojo snapus, labai ištroškę gert.
 Kitiems nepakenkė ta dievui atnaša,
 bet vienas jų paties naujagimio aukos
 mėgino paragaut ir sudrebėjo tuoj
 plunksnuotu kūneliu, neiįprastu balsu
- 1205 pradėjęs aimanuot... Puotautojų minia
 apstulbo, žvelgdama į paukščio kankynes,
 kai jis traukuliuose pakratė nelauktai
 raudonas letenas, o vaikiškos pranašų,
 prie stalo atlapa pripuolęs krūtine,
- 1210 sušuko: „Kas mane ketino nužudyti?
 Man, seni, išpažink, kad to norėjai tu,
 nes gėrimą gavau iš tavo rankų juk!“
 Pagriebęs už krūtų tardyte tardo jį,
 norėdamas sugaut su įkalčiu išsyk.
- 1215 Įkliuvęs išdavė per prievartą tasai
 Kreūsos užmačias ir gėrimo klastas.
 Jaunuolis, Loksijo tarnavęs apeigoms,
 puotautojus palikęs, tuoj išbėgo lauk
 ir tarė iškilių delfiečių būryje:
- 1220 „Šalie šventoji mūs, aš mirštu nuo nuodų,
 kuriuos man Erechtėjaus paruošė dukra –
 ateivė moteris!“ Tada visais balsais
 delfiečiai nutarė nustumt ją nuo uolos,
 nes rengės nužudyti šventiką ir suteršti
- 1225 šventovę mirtimi. Nūn miestas ieško jos,
 nes spruko vargeta vargų keliais kažkur.
 Atvyko ji pas Foibą, geisdama vaikų,
 deja, save pražudė su vaikais kartu.

Išeina

CHORAS

*Neramiais ir baimingais mostais reiškia užuojautą savo
valdovei*

- Vargas man! Jau nėra išeities!
 1230 Jau nebėra! Neišvengsiu mirties,
 nes paaiškėjo, aišku jau tapo,
 jog Dionyzui nuliet atnešta
 uogų svaigiųjų sunka – mirtiniais
 gyvatės nuodais atmiešta!
 1235 Ta atnaša – numirusių kapui,
 tad ir man pražūtinga jinai
 ir mūsų valdovei, kuri bus minios
 akmenimis užmušta!
 Kur dabar man išlėkti paukšte?
 1240 Nuo akmenų krūvos mirtinos
 kur po juodąja žeme prasmegti smegte?
 Ar į vežimą man sėst keturkinkį,
 ar į laivą įkopus pradingti?

KORIFĖJA

Žengia į priekį

- Nebereikia to slėpti, ką dievas paslėps
 1245 nepranešdamas mums...

Pati sau

Nelaiminga valdovė, ką tavo širdis
 dar iškęsti turės?.. Nejau artimiems
 užsigėidusios kenkti, mes pačios po to
 nesulauksim rūstaus teisingumo?..

Iš kairės įpuola uždususi Kreūsa

KREŪSA

- 1250 O tarnaitės! Persekioja mus, norėdami pakart!
 Pitiškasis teismas nuteisė mane! Aš pasmerkta!

KORIFĖJA

Žinom, o varguole, tavo lemtį, nesėkmes visas.

KREŪSA

Kur man dingti? Vogčiomis nešiau kudašių iš namų,
kad nežūčiau, ir atbėgau čia, nuo priešų sprukdama...

KORIFĖJA

1255 Tik prie aukuro ir ne kitur!

KREŪSA

O kam jo reikia man?

KORIFĖJA

Meldžiančios negalima žudyt!

KREŪSA

Įstatymais užmuš!

KORIFĖJA

Jei už rankos būsi sučiupta.

KREŪSA

Kelia iš baimės rankas.

Kareiviai su kardais
skubinasi čia – labai pikti!

KORIFĖJA

Prie aukuro sėdėk!

1260 Jei tenai numirsi tu, užtrauksi kraujo kerštą tiems,
kas išdrįs tave žudyt, bet lemtį reikia išbandyt.

*Kreūsa atsisėda ant aukuro pakopos. Tuo metu iš kairės
įsiveržia Jonas su ietimi rankoje, o paskui jį eina gin-
kluoti vyrai. Iš pradžių jis nepastebi motinos*

JONAS

O jaučio povyzos Kefiso dukterie,
ta kokią pagimdei gyvatę, baisų tą

drakoną, spoksančią liepsnojančiom akim?
Ji klaikiai atgrasi, pranoksta koktumu
1265 Gorgonės net lašus, man grėsusius mirtim!
Parnaso keteros lai griebia ją, kad ten
draikytūsi visur jos suvelti plaukai,
kai stringalviais jinai nuo kalno nubildės!
Man puikiai sekėsi, kol aš nepakliuvau
1270 į pamotės rankas Atėnų šiam mieste.
Tavuosius užmojus mes svarstėm su draugais, –
kokia klatinga tu, kokia nelaimė man,
nes, čia apraizgiusi namų aplinkoje,
į Hado būstinę bebloškianti buvai.
1275 Nei Foibo aukuras, deja, nei šventyklą
tau nieko nepadės, – o aimana tava
ir mano motiną nudžiugins, ir mane!
Nors jos, beje, čia nėra, jos vardą aš menu...

Pamato Kreūsą

Ar matot piktadarę? Viena po kitos
1280 man rezgė pasalas, prie aukuro dabar
sau sėdi, kad bausmės išvengtų deramos!..

KREŪSA

Tiesia rankas

Dėl dievo, kur atbėgau, ir savu vardu
maldauju: nežudyk, o nežudyk manęs!

JONAS

Kuo dėtas Apolonas? Ko prie jo kimbi?

KREŪSA

1285 Pašventus kūną dievui savąjį esu.

JONAS

Po to jau dievo žmogų nuodyti ėmeis?

KREŪSA

Bet tėvą tu turi, ne Loksijo buvai!

JONAS

Iš tėvo aš gimiau, bet būtį aš menu!

KREŪSA

Patylėjusi

Išties jam priklausėi, bet nūn ne tu, o aš...

JONAS

1290 Bet tu nesi skaisti, o aš skaistus buvau.

KREŪSA

Tave žudyt rengiaus, nes priešas man buvai!..

JONAS

Nejau aš tavo šalį puoliau su ginklu?

KREŪSA

Deja, tu Erehtėjaus uždegei namus...

JONAS

Paėmęs fakelą ar pakurą ugnies?

KREŪSA

1295 Norėjai įsikurt, paveržęs man namus...

JONAS

Man tėvas savo šalį pavedė valdyt!

KREŪSA

Nustebusi

Paladės valdinių kodėl Ajolo ji?

JONAS

Ją įveikė ginklu, o ne sava tarpe.

KREŪSA

Supykusi

Negali samdinys šaly šeimininkaut!

JONAS

1300 Tai to bijodama mane žudyt rengeis?

KREŪSA

Bijojau žūt pati, jei veiksi tu skubiai!

JONAS

Bevaikė tu pyksti, kad tėvas rado mus?

KREŪSA

O gal bevaikiams tu apšvarinsi namus?

JONAS

Nejaugi neturiu čia tėvo aš dalies?!

KREŪSA

1305 Tik skydas jo ir ietis – štai kas tenka tau!

JONAS

Netekęs kantrybės

Nulipk nuo aukuro! Prie dievo nesėdėk!

KREŪSA

Ironiškai

Tu savo motiną paniukink, jei turi!

JONAS

Man mirtį rengusi geidi išvengt bausmės?

KREŪSA

Gal tu šventykloje mane nudobt žadi?

JONAS

Ironiškai

1310 Tarp dievo šių vainikų gal geidi numirt?

KREŪSA

Patylėjusi

Aš tą įskaudinsiu, kas skaudina mane...

JONAS
Pasisukęs į chorą

Vaje! Vaje!
Siaubingai negerai, tiesiog be išminties
įstatymus žmonėms nustatė dievas čia!
Reikėjo nedorus nuo aukuro nugint,
1315 o ne sėdėti leist, – nedorėlio ranka
negali liest dievų! Reikėjo tik teisius,
kai būna skriaudžiami, šventykloje sodint,
nes nedera dievams sulyginti visus –
kas itin iškilus ir kas, deja, ne toks.

PITIJA
*Išeina iš šventyklos, laikydama po ranka krepšelį, ap-
juostą vilnoniu kaspinu. Duoda jį Jonui*
1320 O vaike, imk, čia tau! Per slenkstį šį žengiu,
trikoji šventąjį palikus viduje,
Aš Foibo pranašė, rinktinė mergina
iš Delfų, sauganti čia papročius senus.

JONAS
Sveika, mieloji mote, nors ne tu gimdei!

PITIJA
1325 Taip apkalba mane, bet man tai malonu.

JONAS
Rodydamas ranka į Kreusą, sėdinčią prie aukuro
Girdėjai, kad mane ji rengės nužudyti?

PITIJA
Girdėjau...

Patyli
Nesuklysk jai būdamas šiurkštus.

JONAS
Nejau aš negaliu žudikų baust mirtim?

PITIJA

Nemyli moterys mergautinių vaikų.

JONAS

1330 O mes per pamotę čia kenčiame vargus!

PITIJA

Tai niekis! Tu palik šventyklą ir skaistus...

JONAS

O ką paragintas turėčiau aš daryt?

PITIJA

...su paukščiais palankiais į Atiką keliauk!

JONAS

Nenurimdamas

Kas priešą užmuša, tas lieka juk skaistus!

PITIJA

1335 Tu luktelk! Paklausk, ką noriu tau pranešt.

JONAS

Sakyk! Esi gera, tad žodžiai bus geri!

PITIJA

Tu mano rankose matai pintinę šią?

JONAS

Palaikį krežulį su kaspinais regiu.

PITIJA

Jame naujagimį radau tave kadais.

JONAS

1340 Nejaugi? Svarbią man naujieną pasakei!

PITIJA

Ilgai tylėjau aš, tačiau dabar sakau.

JONAS

Seniai turėdama kodėl nerodei man?

PITIJA

Turėti dievas geidė tarną namuose.

JONAS

O nūn nenori jau? Iš ko man sužinot?

PITIJA

1345 Pasakęs tau, kas tėvas, siunčia iš šalies.

JONAS

O tu kam saugai tai? Gal liepė tau kas nors?

PITIJA

Tada pats Loksijas paskatino mane...

JONAS

Ką liepė tau daryt? Tu poringę šią tęsk!

PITIJA

...lig šios dienos pasaugot radinį aną.

JONAS

1350 Ar man iš to nauda, ar gal žala kokia?

PITIJA

Tai tavo vystyklai, – juose tada buvai...

JONAS

Tu duodi priemonę, kaip motiną man rast?

PITIJA

Pats dievas nori to, nors draudė tai anksčiau.

JONAS

Nudžiunga

Laiminga ši diena – stebuklų kupina!

PITIJA

Rodo Jonui krepšį su vystyklais

1355 Paimki juos dabar ir motinos ieškok!

JONAS

Netveria džiaugsmu

Europą, Aziją aplėksiu išilgai!

PITIJA

Žinokis pats, vaikeli! Auginau tave,
kaip dievas geidė to, nūn atiduodu tau,
ką jis neliepdamas man patarė laikyt
1360 ir saugoti. Kodėl ir kam, aš nežinau.
Kad juos mes turime ir kur jie paslėpti
gulėjo ligi šiol, nežino joks žmogus.

Apkabina Joną

Lik sveikas...Myliu aš kaip motina tave...

Liūdna patyli

Pradėk ieškoti tu gimdytojos savos
1365 tenai, kur rast gali. Pirmiausia pažiūrėk,
ar čia – šventykloje – neišmetė tavęs
delfietė mergina ar graikė... Iš manęs
ir Foibo jau turi, ką lėmė tau jusiai.

JONAS

Deja! Man ašaros jau rieda iš akių,
1370 vos tai aš suvokiau, kad motina mana
slapta mylėjosi ir išmetė slapta –
krūties nedavusi, o aš bekilmis čia –
šio dievo rūmuose – tik įnamis buvau...
Man dievas geras buvo, o lemtis – sunki.
1375 Juk, kai man krykštauti derėjo dar linksmi
gimdytojos glėby ir džiaugtis dienomis,
buvau nutolintas nuo motinos globos...

Patyli, liūdnai

..Ir mano motina kentėjo panašiai,
nes kūdikio glamonių nepatyrė ji...

Ima iš Pitijos krepsį ir nori jį nešti į šventyklą

1380 Dabar pintinę šią padėsiu dievui aš,
kad ko negeistino netektų man patirt,
nes jeigu vergė bus pagimdžiusi mane,
geriau jos nesurast nei motiną nuslėpt.

Susikaupęs ima melstis

O Foibe, auką šią šventyklai aš skiriu...

Staiga nutyla

1385 Bet ką gi aš darau?.. Kovoju su dievu,
kuris išsugojo man motinos žymes...
Turiu aš atidengt ir drąsiai tai daryt,
nes to, kas skirta man, negalima išvengt...

Ima risti kaspinę

1390 O šventas kaspine, ką šičia tu slepi,
kam užveržei tatai, kas buvo skirta man?

Nustemba

Žiūrėk, koks nepasenęs – gal dievų valia, –
antai dangtelis šis pintinės apvalios!
Pelėsių nematau nė ženkle, nors šitoms
vertingoms brangenybėms metų nemažai!

KREŪSA

Staiga sušunka

1395 O kokį reginį netyčia aš matau!

JONAS

Piktokai

Tu daug ką man anksčiau stengeisi nutylėt!

KREŪSA

Jau nieko netylėsiu, neprikaišiok man...

Susijaudina

1400 Matau tą pačią kraitę, kurioje tave
aš išmečiau, o vaike, kūdikį tada
į Kekropo landynę prie Ilgų uolų...

Patyli. Pakyla

Palieku aukurą ir mirsiu, jei reikės...

JONAS

Išsigandęs

Laikykit ją, nes ji, įsiutusi labai,
nuo aukuro pabėgo! Riškite jai rankas!

Jono palyda griebia ją už rankų

KREŪSA

1405 Neveržkit rišdami, kad gaučiau aš paliest
tave su ja ir tai, ką itin tu slepi!

JONAS

Ar ne bjaurybė ji? Ji nori užkalbėt!

KREŪSA

Oi ne! Tu mylimas tarp mylinčių esi!

JONAS

Tai aš tas mylimas, kurį žudei klausta?

KREŪSA

Tu mano vaikas gi! Brangiausia tai tėvams!

JONAS

1410 Tu liaukis paisčiusi, nes griebsiu dar labiau!

KREŪSA

Rodo į Pitijos atneštą pintinę

Prie jos aš noriu eit! Aš taikausi prie jos!

JONAS

Ima tardyti Kreusą

Ar tuščias tas krepšys, ar ko pridėtas jis?

KREŪSA

Ten tavo vystyklai, su jais nešiau tave...

JONAS

Įvardink iš eilės neapžiūrėjus jų!

KREŪSA

1415 Jei aš nepasakysiu, mirti sutinku...

JONAS

Na, vardink, jei tokia tu jžūli esi!

KREŪSA

Žiūrėk, ten audeklas! Dar vaikas audžiauj jį!

JONAS

Koksai? Mergaitės juk išaudžia visko daug!

KREŪSA

Netobulas... Tiktai šaudyklės pyniava...

JONAS

1420 O koks jo piešinys? Tikrai nespėsi jo?

KREŪSA

Gorgonė išausta to peplo vidury...

JONAS

Nustebęs

O Dzeuse! Gal lemtis čia vejasi mane?..

KREŪSA

Nekreipdama dėmesio

...Gyvatės – pakraščiais, kaip esti jos skyde!

JONAS

Kelia audinį aukštyn

Žiūrėk!

Antai koks audinys! Koks dieviškas jisai!

KREŪSA

Susijaudinusi

1425 O senas rankdarbi, mergaitė kai buvau!..

JONAS

Ar dar yra kas nors, ar vien spėlioji taip?

KREŪSA

Auksiniai ten drakonai – senas daiktas toks!

JONAS

1430 Kam skirtas jis, sakyk, – tas aukso dirbinys?

KREŪSA

1428 Vaikų tai vėriniai – naujagimiui papuošt,
1429 Atėnės dovana, – vaikams ugdyt skirta, –
1429 ir Erichtonijo – senolio – atmintis.

JONAS

1432 Tatai yra! Tačiau atspėk ir trečią dar!

KREŪSA

1435 Tada tu pasipuošk alyvų vainiku,
nes jas Atėnė čia sodino ant uolos,
1435 kuri, kol jos yra, išlieka vis žalia, –
taip suvešėjo čia tankmė jų neliesta.

JONAS

Nudžiunga, įsitikinęs, jog Kreūsa nemeluoja

Mieloji motina! Matydamas tave
labai džiaugiuos! Man leisk į skruostą pabučiuot!

Puola Kreūsai į glėbį

KREŪSA

1440 O vaike, motinai kaip Helijo šviesa, –
tas dievas man atleis!.. Tave glėby laikau,
nelauktas radiny, nes aš maniau, kad tu
po žemėmis esi – pas Persefonę jau!

JONAS

O motin mylima, aš tavo glėbyje –
tasai numirėlis, tačiau nemiręs dar!

KREŪSA

Netverdama džiaugsmu

1445 O toliai! O tolių erdvė vaiski!
Kokiu man aidu šaukt?
Kaip man surikt? Iš kur –
džiaugsmas nelauktas man?
Iš kur – gėris tasai?

JONAS

Nemažiau laimingas

1450 O motin! Ką ligšiol patyriau, niekas man
tos laimės neatstos, kad tavo aš esu!

KREŪSA

Drebu, virpu visa!

JONAS

Mane atradusi bijai prarast?

KREŪSA

1455 ...Buvau
aš nebetekus vilties!.. Sakyk,
o moterie, sakyk, kaip į rankas
mano kūdikį ten tu gavai paimt!
Kas jį Loksijui
atnešė į namus?

JONAS

Sutvarkė dievas tai! O mudu pagaliau
laimingi būkime, nes krintomės ilgai!

KREŪSA

O vaike, motinos aimanose gimei,
raudose – atimtas jai buvai, –

1460 nūnai skruostą bučiuoju tau,
džiaugsmo ir laimės pilna!..

JONAS

Nors tu mini mane, bet tavo tai lemtis!

KREŪSA

1465 Turiu aš sūnų jau! Jau ne bevaikė!
Namie bus židinyš, šaly – valdovas!
Jaunas iškils Erechtėjas,
o gigantų namai nakties neregės, –
saulės jie spinduliuose švytės!

JONAS

Patylėjęs

O motin, lai kartu ir mano tėvas čia
pajunta laimę tą, kurią aš duodu jums!

KREŪSA

1470 O vaike, ką tu kalbi?

Atsidūsta

Baisu, ką išpažint turiu...

JONAS

Kažką tu pasakei?

KREŪSA

Vos girdimu balsu

Kitaip, užgimei tu kitaip...

JONAS

Vaje! Mergautinį mane pasigavai?

KREŪSA

Liūdnai

1475 Deglų, eisenų ten jokių
nebuvo, vaike brangus,
mano vestuvėse...

JONAS

Sutrikęs ir liūdnas

Aiman! Bekilmis aš!.. Iš kurgi, motin, aš?

KREŪSA

Dar liūdnė

Gorgonžudė... Žino jinai...

JONAS

Krūptelėjęs

Ką tu pasakei?

KREŪSA

1480 Ta, kuri ant alyvų kalvos
įsikūrusi sėdi...

JONAS

Kažką sakai, tačiau neaišku man tatai!

KREŪSA

Aš lakštingalų kalne...
su Foibu...

JONAS

Kam Foibą čia mini?

KREŪSA

...Paspapčia guolį radau...

JONAS

Staiga nudžiunga

1485 Kalbėk! Labai džiugius sakai man dalykus!

KREŪSA

...Į dešimtą mėnesį... Ten... slapta...
skausmuose... Foibui tave pagimdžiau...

JONAS

Dar džiugiau

Jei tai tikėtina, kalbi labai gražiai!

KREŪSA

1490 ...Pabūgusi motinos savos,
 aš vietoj vystyklų tave susisukau
 į mergišką apsiaustą
 dar mano austą...
 Nei pieno tau daviau,
 nei prie krūtis
 kaip motina laikiau, nei nuprausiau...
 Tu prie nykios uolos –
 plėšrūnams graužti
 1495 ir paukščiams numestas draskyt –
 turėjai žengt į Hadą...

JONAS

Vėl nuliūsta

O motin, daug kentėjus!..

KREŪSA

Baimės apimta
 dar gyvą tave ten palikau,
 bet nežudžiau, visiškai ne!..

JONAS

1500 O per mane, deja, kvailai vos nežuvai...

KREŪSA

Sunki buvo tada lemtis,
 bet ne geresnė nūnai, –
 blaškomės be paliovos!
 Tai nesėkmė slegia baisi,
 1505 tai staiga laimė nušvinta mums, –
 kaip vėjas keičiasi lemtis!
 Jau pakaks!
 Jau nelaimių gana, sūnau!
 Gal gaiva po audros ateis?

KORIFĖJA

1510 Po to, kas vyko čia, tegul nemano nieks,
kad lemtyje žmonių nebūna staigmenų!

JONAS

Kelia pamaldžiai rankas į dangų ir susimąsto

Lemtie, kuri visiems mirtingiems asmenims
tai liūdesį neši, tai didį džiaugsmą vėl,
matai, kad aš buvau prijėjęs prie ribos
1515 ir motiną užmušt nekaltą ketinau!..

Vaje, vaje!

Tačiau ar galima žinoti viską mums,
kas saulei sukantis tą dieną atsitiks?

Pasisuka į Kreusą

O motin, malonus tu atradimas man!
Ir mano prigimtis nė kiek nepeiktina!
1520 Bet noriu tau šį tą tik vienai prasyti!

Patraukia ją į šalį

Ateik! Norėčiau tau į ausį pasakyt
šį žodį, kad tamsa paslėptų prasmę jo...

Patylėjęs. Nedrąsiai

Žiūrėk, neapsirik, o motin, tai dažnai
merginoms meilėje nutinka slaptoje, –
1525 kaltes norėdama dievybei tu suverst
ir mano priekaištų išvengti geisdama,
sakai, kad Foibo aš, nors nuo žmogaus gimdei...

KREŪSA

Vardan Atėnės Nikės, stojusios kadais
prieš žemės galiūnus prie Dzeuso šalimais,
1530 tikrai ne koks maruolis tavo tėvas, bet
valdovas Loksijas, maitinęs čia tave!

JONAS

O kaip jis savo vaiką įdavė kitam,
nes žmonės sako gi, kad Ksūto aš esąs?

KREŪSA

1535 Tikrai ne jo esi, o svetimas sūnus,
jam duotas dovanų! Juk draugas su draugu
dalijasi vaiku – namų šeimininku.

JONAS

Tad ar teisingas dievas, ar kalbąs tuščiai?
Man, motin, iš tiesų jau sukasi galva!

KREŪSA

1540 Žinai, kokia mintis man šovė nūn, sūnau?
Prasmingai Loksijas įkurdino tave
kilminguose namuos: paskelbtas, jog esąs
iš dievo tu, žinok, negautum nei namų,
nei tėvo vardo sau. O kaip kitaip? Juk aš
ir jungtuves slėpiau, ir nužudyt rengiaus!
1545 Išgelbėjo tave, tau tėvą davė jis.

JONAS

Dabar gana gerai susivokiau ir aš,
tačiau einu vidun dar Foibo atsiklaust,
ar aš žmogaus sūnus, ar Loksijo esu...

Nori eiti, bet jį nustebina nušvitusi pašvaistė. Sustoja

1550 Kas čia! Kaip saulė virš aukojimo namų
man veidas pasirodė dievo kažkurio...
O motin, bėkime, idant netektų mums,
kol laikas neatėjo, pamatyt dievus!..

Abu su Kreūsa nori pasislėpti

EPILOGAS

Kalne virš šventyklos pasirodo deivė Atėnė

ATĖNĖ

Nebėkit! Jums gera ir palanki esu, –
globoju aš Atėnus ir visus aplink!

Palaukia, kol Kreūsa ir Jonas nurimsta, paskui kreipiasi į ją kaip valdovę

1555 Tavo esu valstybės bendravardė aš –
Paladė, atvykau čia Foibo siunčiama,
nes pats jis neskuba jums lįsti į akis,
kad jūsų nesulauktų priekaištų viešai.

Pasisuka į Joną

1560 Mane jis atsiuntė tatai tau pasakyt,
kad nėščią ją paliko Apolonas pats,
bet jis ne motinai atidavė tave,
o tiems, kuriuos laikai geraisiais tu namais.
Kada dalykas čia atsiskleidė galop,
pabūgęs, kad nežūtum motinos klasta
1565 ir jos kad nežudytum, gelbėjo gudriai.
Ketinęs buvo viešpats, nutylėjęs tai,
Atėnuose ir jai teisybę pasakyt
ir tau, kad jos esi ir Foibo tu sūnus,
bet, kai jau dar da ratai, leisiu pagaliau
1570 aš dievo pranašystę judviem čia išgirst.
Paėmus šį vaikina, tu, Kreūsa, vesk
į Kekropo valstybę ir į sostą ten
karališkai sodink: iš erechtidų jis,
tad mano šalyje teisėtai viešpataus
1575 ir bus Eladoje šlovingas visoje.
Vaikai jo keturi iš mano giminės
ir kraštui vardą duos ir filėse tautoms,

kurios bus įsikūrę mano kalvoje.
Pirmasis Geleontas, du kiti po jo –
1580 Hoplėtas ir Argadas sau turės files
bei nuo aigidės mano – Aigikoras dar.
Užgimę jų vaikai ir miestuose salų
ir sausumoj gyvens, jėgos suteikdami
ir mano žemei čia. Be to, žemynus du
1585 užpildys žmonėmis: Europą jie užims
ir Azijos šalių dar lygumas visas.
Vadinsis jo vardu jonėnais jie visi
ir susilauks aplink didžiulės pagarbos.
O Ksūtui su tavim dar palikuonių bus.
1590 Pirmiausia Doras gims ir Peloponese
Doridė išgarsės. Achajas antras bus
ir Rijo žemėse nuo jūros netoli
ilgokai karaliaus: per jį pasižymės
ir net jo vardą gaus labai garsi tauta...

Patyli

1595 Sutvarkė Apolonas puikiai viską tau.
Numaldė gimdymą, kad nežinotų nieks,
o kai pagimdžiusi suvystei vystyklais
šį kūdikį, jisai įsakė Hermiui imt
naujagimį į glėbį ir atnešt čionai,
1600 paskui maitino jį, neleidęs jam numirt...
Kol kas tu nesakyk, kad tavo vaikas šis,
idant ramintų Ksūtą maloni klaida, –
pati susitvarkei ir eik sau, moterie!
Dabar linkiu sėkmės! Po šitokių vargų
1605 laimingą ateitį aš pranašauju jums...

JONAS

Tavo žodžiai, o Palade, didžio Dzeuso dukterie,
man labai patikimi. Dabar jau nedvejoju aš, –
nors tikėjau ir anksčiau, – kad Loksijo esu ir jos.

KREŪSA

1610 Nūn manęs tu paklausyk! Negyriau Foibo, nes ligšiol
vaiko nemylėjo, kai gražino jį, giriu labai!
Mielos man ir durys šios, ir mano dievo šventykla!
Nors prakeikiau jas anksčiau, nūn rankomis liečiu mielai
žiedą, kabantį prie jų, ir garbinu pačias duris...

ATĖNĖ

1615 Aš giriu tave, kad dievą šlovini. Juk visada
parama dievų vėluoja, bet ji būna tik gera.

KREŪSA

O sūnau, keliaukime namo!

ATĖNĖ

Lydėsiu judu aš!

JONAS

Įstabi mūs palyda!

KREŪSA

Ir miestą mūsų myli ji!

ATĖNĖ

Senbuvius į sostą gražinu!

JONAS

Didi malonė man!

Atėnė dingsta. Jonas ir Kreūsa išeina į dešinę

KORIFĖJA

1620 Dzeuso ir Lėtōs sūnau, o Apolone, liki sau!
Jei nelaimėse namai pašlijo, šlovinti dievus
reikia nepaliaut, nes kilnūs bus įvertinti galop,
o nedorėliai, suprantama, gerovės nesulauks.

Choras išeina iš orchestros